

Examining the Relationship Between Fear of COVID-19 and Life Satisfaction in Gifted Students¹

Pinar SANLI GORGOZ², Osman AKTAN³

About the article

Received: 22.07.2022

Accepted: 05.03.2023

Published: 01.05.2023

Keywords

Science and Art Centers

Gifted students

Fear of Covid-19

Life Satisfaction.

Abstract

The aim of this study is to examine the fear of COVID-19 and life satisfaction of gifted secondary school students in the context of various variables, and to determine the relationship. The population of the research, in which the relational comparison design of the quantitative research methods was used, consists of middle school students who benefit from the Science and Art Centers (SACs) in Mugla. The sample consisted of 103 secondary school students attending Fethiye SAC. In the study, data were collected with the personal information form, the Children's Satisfaction with Life Scale (CSLS), and the COVID-19 Fear Scale (C-19 FS). Since the scale data used in the research did not show normal distribution, non-parametric test techniques were used in data analysis. According to the results of the research, it was determined that there was no significant difference between the CSLS scores of the gifted students according to gender, grade level, number of siblings, the order of the student in the family, and the educational status of their parents. It was found that there was a significant difference between the C-19 FS scores of gifted students according to gender, grade level and mother's education level; it was determined that there was no significant difference in the number of siblings, the rank of the student in the family and the educational status of the father. It has been determined that there is a negative, moderately significant relationship between the CSLS and C-19 FS scores of the gifted students. Based on the results of the research, it is recommended to provide support for students and families in terms of psychological resilience, methods of coping with the crisis, and family communication and parent communication in order to reduce the fear of COVID-19 in students and families.

For Citation

Sanli Gorgoz, P. & Aktan, O. (2023). Examining the Relationship Between Fear of COVID-19 and Life Satisfaction in Gifted Students. *Journal of Mugla Sitki Kocman University Faculty of Education [MSKU]*, 10(1), 111-126. DOI:10.21666/muefd.1146831

Education systems are shaped according to individuals with normal intelligence level who make up the majority of the population. This situation can turn into an obstacle for individuals who are gifted or have lower intelligence than normal levels due to individual differences that do not show normal development from time to time (Bilgili, 2000). Gifted students are students who have remarkable differences from their peers when their developmental characteristics and needs are considered (Levent, 2011). Gifted individuals are perceived as a potential force for the future of societies. If these potentials are evaluated, they are likely to make great contributions to the society and humanity in which they live. Otherwise, these individuals who cannot benefit from their potential are likely to experience mental problems and become a risk for societies (Bilgili, 2000). In order for gifted students to realize their potential and contribute to the future of society in this direction, it is very important to determine their current potential and to develop this potential further with appropriate special education services. In the context of the principle of equal opportunity in education, learning environments and experiences are

¹ This article was produced from the non-thesis master's project prepared by the first author under the supervision of the second author.

² MEB Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi – pinarsanli96@gmail.com- ORCID No: 0000-0001-9954-6529

³ Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi – osmanaktan@duzce.edu.tr- ORCID No: 0000-0001-6583-3765

offered to gifted students in line with their learning and developmental qualities, enrichment and differentiation strategies (Akarsu, 2001). In this context, SACs are educational institutions that aim to develop the potential of gifted students in their talent fields, taking into account their talent areas, development and learning characteristics.

Students identified as gifted benefit from SACs. In Turkey, the identification processes of gifted students begin in primary school. Candidate students are determined among the students in the first, second and third grades of primary school by making a preliminary evaluation with observation forms by the classroom teachers. Candidate students are evaluated according to their talents, and students who are successful in the preliminary evaluation according to their talents are taken into individual evaluation to determine their intelligence/talent levels. Students who are successful as a result of individual evaluation gain the right to enroll in SACs (Minister of National Education [MoNE], 2022). Students who enroll in the center are trained in different programs structured according to their abilities. (MoNE, 2019). Until the COVID-19 pandemic, face-to-face continuation education continued with distance education during the pandemic period. With the easing of the pandemic conditions, the trainings are carried out face-to-face again in the programs determined in the SACs.

The COVID-19 pandemic, which broke out in 2019 in the world, was declared a pandemic because it spread very quickly and affected a very wide geography in a short time (Spinelli & Pellino, 2020; World Health Organization [WHO], 2020). The COVID-19 pandemic, which spread rapidly all over the world in a short time and continued until it was defined, turned into a source of intense stress due to the severe restrictions that followed, deeply affected people's living conditions and habits. In addition, it has become a routine in the news to follow the numbers of people who lost their lives due to the pandemic, social activities that used to be very ordinary were restricted, there were pandemic conditions where people had to pay attention to physical contact even with their families. Although these situations negatively affected people's quality of life and life satisfaction, there was deep fear and stress among people due to increasing deaths (Gritsenko et al., 2021; Ozmen, Ozkan, Ozer & Yanardag, 2021; Singh & Singh, 2020; Wang et al., 2020).

The COVID-19 pandemic has deeply affected education systems as well as all service sectors and has begun to experience serious difficulties in practice (Sepulveda-Escobar & Morrison, 2020). As a result of this situation, the functioning of schools took on a new form (Williamson, Eynon & Potter, 2020). During the COVID-19 pandemic, distance education started to be implemented as an alternative education model in many countries in the world, and distance education was started at all levels of education in Turkey (MoNe, 2020). In order to more effectively combat the COVID-19, which is a social trauma, children are among the groups that need to be focused on (Bozkurt, Zeybek & Askin, 2020). On the other hand, gifted children, whose realization of their potential has a strategic value for the future of our country, is also an important group to be considered in this process (Bilgili, 2000). Like other students, gifted students were adversely affected by the conditions of the COVID-19 outbreak, and their academic and social development processes were interrupted (Aboud, 2021; Kaya & Islekeller-Bozca, 2022).

Life satisfaction is one of the most important factors that make people feel that they are living a meaningful and happy life (Neugarten, Havighurst & Tobin, 1961). As a concept, life satisfaction includes the situation obtained by comparing the possibilities that a person has with his expectations (Pavot & Diener, 1993), the satisfaction he receives from his current life, past and future, and the evaluations of the individuals in the person's close environment about that person's life (Huebner, Suldo & Gilman, 2006; Pavot & Diener, 2008). In the studies, it was determined that life satisfaction was related to variables such as gender, education level, age, economic level, family and work life, religious belief orientation, and personality traits (Caner, 2016; Dost, 2007). In some studies examining life satisfaction in gifted students, it was determined that female students had higher life satisfaction (Chen, Fan, Cheung & Wu, 2018; Fouladchang, Kohgard & Salah, 2010), and in some others, male students' life satisfaction was higher (Bergold, Wirthwein, Rost & Steinmayr, 2015). However, in some studies, it was determined that gender (Katanani, 2020; Kocak & Icmenoglu, 2012), birth order (Kocak & Icmenoglu, 2012) and family income (Katanani, 2020; Kocak & Icmenoglu, 2012) were not effective variables on life satisfaction of gifted students. Life satisfaction of gifted individuals is a variable that is likely to directly affect their ability to reveal their potential and be productive in line with their potential. With the spread of the COVID-19 pandemic, increasing deaths, increasing fear and restrictions among people have resulted in poor quality of life. In order to prevent the spread of the pandemic, various

measures, which can be called quite strict, were taken by the states. These measures have negatively affected the lives of all individuals, especially young people, by causing great restrictions on their lives (Von Soest et al., 2020). These measures were interruption of formal education, curfews, obligation to use masks, making all environments suitable for health, attention to disinfection and cleaning, ban on attending funerals, and social activities (Budak & Korkmaz, 2020). With great social restrictions, the social environments where children and adolescents can realize themselves, show their talents and experience the feeling of being visible have been very limited (Von Soest et al., 2020). Due to the restrictions, the distance education process and the increasing negative effects of the COVID-19 pandemic, the students had to deal with many sources of problems, and this process was negatively affected in terms of their academic, social and psychological development (Akat & Karatas, 2020; Wilson et al., 2021). Due to strict measures and negative effects on life, people's old lives were replaced by a more sedentary and restless life, and with the prolongation of the pandemic process, negative effects such as hopelessness, anxiety and depression began to increase among people (Haleem, Javaid & Vaishya 2020; Reznik et al., 2021; Qiu et al., 2020).

In a study conducted to examine the effect of the COVID-19 pandemic on the anxiety and hopelessness levels of individuals, it was found that approximately one in four participants showed moderate anxiety symptoms and approximately one in three participants showed moderate hopelessness symptoms (Erdogdu, Kocoglu & Sevim, 2020). Gifted students are also likely to be adversely affected by this process, due to the restrictions in their educational processes and social lives. In a study conducted during the COVID-19 process, it was determined that students' life satisfaction was at an average level, and that gifted female students experienced more fear than male students (Aksoy & Atilgan, 2021). In order to reduce the level of fear of COVID-19 in students, awareness skills such as identifying the current problem, observing, not judging, not reacting, acting with awareness should be developed (Meiyi & Liu, 2022). The negative effects of fear of COVID-19 can be alleviated with mindfulness techniques (Anālayo, 2020). In addition, it was determined that informing students about ways to prevent COVID-19 and precautions to be taken, psychological support programs to reduce the psychological effects of the pandemic and social support for the protection of mental health were effective (Muyor-Rodríguez, Caravaca-Sánchez & Fernández-Prados, 2021; Reimers, Schleicher, Saavedra & Tuominen, 2020; Serafini et al., 2020).

Since life satisfaction is one of the components of happiness, it has a key role in making human life meaningful and in finding motivation for individuals' life (Albertova & Bolekova, 2022; Hofer, Busch & Kiessling, 2008). It can be said that research findings are very important in terms of determining how gifted students who benefit from special education environments due to their special talent needs are affected by the COVID-19 process, and the stress, fear and life satisfaction they experience. In addition, in the light of the findings of the research, the reflections of situations such as pandemics and disasters on gifted students, identifying problems, developing early intervention strategies to prevent problems, and taking measures to prevent problems from turning into structural problems in students can provide important contributions. It is likely that the research will contribute to the literature due to the differences of the students forming the focus group of the research and the findings to be obtained from the research. Moreover, it is expected that the findings to be obtained in the research will contribute to the education of gifted students.

The aim of this research is to examine the life satisfaction of gifted secondary school students who benefited from SACs during the COVID-19 process and their fear of COVID-19 in the context of various variables (gender, number of siblings, class level, birth order, education level of parents) and to reveal the relationship between fear of COVID-19 and life satisfaction in students. In line with this main purpose, answers to the following questions were sought.

1. Do the life satisfaction and COVID-19 fear levels of gifted secondary school students who benefit from SACs differ according to their gender, grade level, number of siblings, order of children in the family, and educational background of parents?
2. Is there a significant relationship between life satisfaction and fear of COVID-19 of gifted secondary school students who benefit from SACs?

Method

Model of the research

Relational screening design was used in this study, which examined the relationship between life satisfaction and COVID-19 fear levels of gifted secondary school students who benefited from SACs during the COVID-19 process. Relational screening design is a quantitative research design that aims to reveal the co-variation of two or more variables and the level of change (Fraenkel, Wallen & Hyun, 2011).

Participants

The population of the research consisted of secondary school students benefiting from SACs in Mugla, and the study group consisted of 103 gifted secondary school students studying at Fethiye SACs, determined by simple random sampling method. In Table 1, the personal characteristics of the students who make up the study group are given.

Table 1. Personal characteristics of the participants

	Variable	f (%)
Gender	Female	58 (56.3)
	Male	45 (43.7)
Class	5th class	49 (47.6)
	6th class	48 (46.6)
	7th class	6 (5.8)
Number of siblings	Single child	22 (21.4)
	Two siblings	60 (58.3)
	Three and more siblings	21 (20.3)
Mother education status	Primary school	8 (7.8)
	Secondary school	4 (3.9)
	High school	24 (23.3)
	Graduate	58 (56.3)
	Postgraduate	9 (8.7)
Father education status	Primary school	6 (5.8)
	Secondary school	4 (3.9)
	High school	22 (21.4)
	Graduate	59 (57.3)
	Postgraduate	10 (9.7)
Birth order	First child	71 (68.9)
	Second child	22 (21.4)
	Third child	8 (7.8)
	Fourth child	1(1.0)
	Fifth child	1(1.0)

Data collection tools

The data of the study were collected using the personal information form, the Children's Life Satisfaction Scale (CLSS) (Altay and Eksi, 2018), and the COVID-19 Fear Scale (C-19 FS) developed by Satici et al (2021). Before starting the research, ethics committee approval from Duzce University Scientific Research and Ethics Committee (Date: 24.02.2022, decision no: 2022/61), and research permission from Mugla Provincial Directorate of National Education after ethics committee approval (Date/Number: 28.03.2022/E-70004082-604.02-46566965) was received.

Children's Life Satisfaction Scale (CLSS): The scale developed by Gadermann et al. (2010) was translated into Turkish by Altay and Eksi (2018). The scale is a Likert type, one-dimensional, and five-item scale. There is not reverse item in the scale. Scores from the scale range from 1 to 25. A high score indicates the assessment of the individual's high life satisfaction. It was revealed that the fit indices obtained by confirmatory factor analysis of the scale were suitable for the factor structure in the original

structure of the scale and were compatible with Turkish culture. Within the scope of the research, the Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was determined as .92.

COVID-19 Fear Scale (C-19 FS): The scale developed by Ahorsu et al. (2020) was translated into Turkish by Satici et al (2021). The scale is a one-dimensional, five-point Likert-type scale consisting of seven items. There is no reverse item in the scale. Scores from the scale range from 1 to 35. A high score indicates an individual's assessment of a high level of fear of COVID-19. It was revealed that the fit indices obtained by confirmatory factor analysis of the scale were suitable for the factor structure in the original structure of the scale and were compatible with Turkish culture. Within the scope of the research, the Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was determined as .94.

Data Analysis

The data were interpreted by making descriptive statistics for the data. In addition, correlational comparisons between scale scores were also made. It was tested whether the sample group of the study showed a normal distribution and the test results are given in Table 2.

Table 2. Kolmogorov–Smirnov normal distribution test results of the scales

Scales	N	df	p
C-19 FC	103	103	,002
CLSS	103	103	,000

According to the data observed in Table 2, the Kolmogorov–Smirnov (KS) test result ($p < .05$) for C19-FS and CLSSS used in the study is significant. Accordingly, the scale scores do not show a normal distribution. Since the scale scores used in the study did not show normal distribution, non-parametric tests such as Mann Whitney U Test, Kruskal Wallis Test and Spearman Correlation Analysis were used in data analysis.

Findings

Findings and interpretation regarding the first research question

The first sub-problem of the study is "Do the life satisfaction and COVID-19 fear levels of gifted secondary school students who benefit from SACs differ significantly according to their gender, grade level, number of siblings, order of children in the family, and educational status of parents?" determined as. The sub-problems of the research are presented below in order.

CLSS, C-19 FS and Gender

The Mann Whitney U Test results regarding the CLSS and C-19 FS scores according to the gender of the students participating in the research are given in Table 3 below.

Table 3. Mann Whitney U test results regarding gender

Scale	Gender	N	Mean Rank	Total Rank	U Value	P
CLSS	Female	58	56,98	3305,00	1016,000	,054
	Male	45	45,58	2051,00		
C-19 FS	Female	58	58,14	3372,00	949,000	,018*
	Male	45	44,09	1984,00		

When Table 3 is examined, it is observed that there is no significant difference between the CLSS scores of the students according to gender ($p > .05$). According to this finding, it can be said that male and female

students' life satisfaction is similar and gender is not an effective variable on life satisfaction. When Table 3 is examined, it is observed that there is a significant difference between the students' C-19 FS scores according to gender ($p < .05$), and when the students' C-19 FS rank averages are examined, this difference is in favor of gifted female students. According to this result, it can be said that female students experience more intense fear of COVID-19 compared to male students.

CLSS, COVID-19 FS and Class Level

The results of the Kruskal Wallis Test regarding life satisfaction and fear of COVID-19 according to the class level of the gifted students participating in the research are given in Table 4 below.

Table 4. Kruskal Wallis Test results regarding class level

Scale	Grade class	N	Mean Rank	X^2	df	p	Difference*
CLSS	5th class	49	57,34	3,808	2	0,14	-
	6th class	48	48,44				
	7th class	6	36,92				
C-19 FS	5th class	49	57,59	7,741	2	0,02*	5th class -7th class
	6th class	48	49,95				
	7th class	6	22,75				

* Parametric Dunnet's multiple comparison test was applied to investigate whether there was a significant difference between the group or groups.

When Table 4 is examined, it is observed that class level is not an effective variable on the life satisfaction of gifted students ($p > .05$). In terms of this result, it can be said that the life satisfaction of the students is similar according to the class level, and the class level is not an effective variable on life satisfaction. When Table 4 is examined, it is observed that there is a significant difference ($p < .05$) between the C-19 FS scores of the students according to the class level. Nonparametric Dunn's multiple comparison test was applied to determine between which class levels this difference was. According to the test results in question, it was observed that there was a significant difference between C-19 FS total scores and class levels in favor of 5th class students. Accordingly, it can be said that students with low class levels are more affected by the pandemic and have more fear of COVID-19 compared to 7th graders.

CLSS, C-19 FS and Number of Siblings

The results of the Kruskal Wallis Test regarding life satisfaction and fear of Covid-19 according to the number of siblings of the gifted students participating in the research are given in Table 5.

Table 5. Kruskal Wallis test results of special talented students by number of siblings

Scale	Number of siblings	N	Mean Rank	X^2	df	p
CLSS	Single child	22	56,91	3,518	3	0,318
	2 siblings	60	52,78			
	3 siblings	16	43,91			
	4 siblings or more	4	32,88			
C-19 FS	Single child	22	48,05	1,084	2	0,781
	2 siblings	60	52,51			
	3 siblings	16	55,03			
	4 siblings or more	4	41,25			

When Table 5 is examined, it is observed that there is no significant difference between the CLSS and C-19 FS scores of the students according to the number of siblings ($p > .05$). In terms of this result, it can be said that the CLSS scores and C-19 FS scores of the gifted students are similar according to the

number of siblings, and the number of siblings of the students is not an effective variable on life satisfaction and fear of COVID-19.

CLSS, COVID-19 FS and Family Birth Order as a Child

The Kruskal Wallis Test results of the life satisfaction and fear of Covid-19 scores of the gifted students participating in the study according to their birth order in the family as children are given in Table 6.

Table 6. Kruskal Wallis test results of gifted students by birth order in the family

Scale	Birth order	N	Mean Rank	X ²	df	p
CLSS	1st child	71	55,30	4,528	3	0,210
	2nd children	22	41,98			
	3rd children	8	47,50			
	4th child	1	23,50			
C-19 FS	1st child	71	50,67	2,183	2	0,535
	2nd children	22	49,48			
	3rd children	8	60,19			
	4th child	1	85,50			

When Table 6 is examined, it is observed that there is no significant difference ($p > .05$) between the CLSS and C-19 FS scores of gifted students according to their rank in the family as children. From the point of view of this result, it can be said that students' life satisfaction and fear of COVID-19 are similar according to their birth order in the family as children, and that the order of students in the family as children is not an effective variable on life satisfaction and fear of COVID-19.

CCLS, C-19 FS and Mother Educational Background

The Kruskal Wallis Test results regarding the CLSS and C19-FS scores of the gifted students participating in the study according to their mother's educational background are given in Table 7.

Table 7. Kruskal Wallis test results of gifted students by mother educational background

Scale	Educational background	N	Mean Rank	X ²	df	p	Difference *
CLSS	Primary school	8	59,31	4,846	4	0,303	-
	Secondary school	4	23,38				
	High school	24	56,52				
	Graduate	57	50,87				
	Postgraduate	9	53,44				
C-19 FS	Primary school	8	79,44	9,662	4	0,047*	1-5
	Secondary school	4	62,00				
	High school	24	52,44				
	Graduate	57	49,53				
	Postgraduate	9	37,89				

* *Parametric Dunnet's multiple comparison test was applied to investigate whether there was a significant difference between the group or groups.*

When Table 7 is examined, it is observed that there is no significant difference between the CLSS scores of the students according to the mother's educational background ($p > .05$). From the point of view of this result, it can be said that the life satisfaction of the students is similar according to the mother's educational background, and the mother's educational background is not effective on life satisfaction. When Table 7 is examined, it is observed that there is a significant difference ($p < .05$) between the C-19 FS scores of the students according to the mother's educational background. Nonparametric Dunn's

multiple comparison test was applied to determine between which educational background this difference was. According to the test results in question, it was observed that there was a significant difference between the total scores of C-19 FS and mother's educational backgrounds, between mothers with primary and graduate degrees, and in favor of mothers with primary school graduates. Accordingly, it can be said that students with low maternal educational background are more affected by the pandemic, and they experience more fear of COVID-19 than students with higher mother educational background.

CLSS, C-19 FS and Father Educational Background

The Kruskal Wallis Test results regarding CLSS and C-19 FS scores according to the father's educational background of the students participating in the research are given in Table 8 below.

Table 8. Kruskal Wallis test results of gifted students by father education background

Scale	Educational background	N	Mean Rank	X^2	Sd	p
CLSS	Primary school	6	32,17	3,651	4	0,455
	Secondary school	4	63,63			
	High school	22	49,93			
	Graduate	59	51,53			
	Postgraduate	11	56,50			
C-19 FC	Primary school	6	72,83	8,605	4	0,072
	Secondary school	4	79,50			
	High school	22	47,95			
	Graduate	59	49,60			
	Postgraduate	11	41,45			

When Table 8 is examined, it is observed that there is no significant difference ($p>.05$) between the CLSS and C-19 FS scores of the students according to the educational backgrounds of the fathers. From the point of view of this result, it can be said that the life satisfaction of the students and the fear of Covid-19 are similar according to the educational background of the father, and that the educational background of the father is not an effective variable on life satisfaction and fear of Covid-19.

Findings and interpretation regarding the second research question

The second sub-problem of the study is "Is there a significant relationship between life satisfaction of gifted secondary school students who benefit from SACs and their fear of COVID-19?" has been determined. The relationships between the descriptive statistics and scales regarding the CLSS and C-19 FS scores of gifted secondary school students who benefit from SACs are given in Table 9.

Table 9. The relationship between life satisfaction and fear of COVID-19 in gifted students

Scales	\bar{X}	SD	1	2
1.CLSS	18,97	4,47	1	
2.C-19 FS	14,03	5,61	-.54**	1

** $p<.01$; * $p<.05$; $N=103$;

It was determined that there was a negative, moderately significant relationship ($r=-0.54$, $p<.05$) between the life satisfaction of gifted students and their fear of COVID-19. According to this result, it can be said that as the Covid-19 fear level of the students increases, their life satisfaction decreases.

Conclusion and Discussion

According to the results of the research, it was determined that there was no significant difference between the CLSS scores of the gifted secondary school students who benefited from SACs according to gender. According to this result, it can be said that the life satisfaction of male and female gifted students is similar, and that gender is not an effective variable on life satisfaction. In some studies on gifted students (Akkan, 2010; Kocak & Icmenoglu, 2012; Ogurlu, Birben, Opengin & Yalin, 2016) and on students with normal development (Casas et al., 2007; Gilman & Huebner, 2006; Gun & Bayraktar, 2008; Huebner, Drane & Valois, 2000; Ikiz & Kirtil Gormez, 2010; Willroth, Atherton & Robins, 2021) similar results were obtained. In some studies, female students (Chen, Fan, Cheung & Wu, 2018; Cam & Artar, 2014; Fouladchang, Kohgard & Salah, 2010; Leto, Petrenko & Slobodskaya, 2019; Xu et al., 2022); In some studies, it has been determined that male students have higher life satisfaction (Bergold, Wirthwein, Rost & Steinmayr, 2015; Kim, Moon, Yoo & Nam, 2020; Yam & Kumcagiz, 2020; Yoo, Kahng & Kim, 2017). Based on the results of the research, it can be said that life satisfaction reveals different results that are not stable according to gender.

According to the results of the research, it was determined that there was a significant difference between the C-19 FS scores of the gifted students in favor of female students. According to this result, it can be said that gifted female students experience more intense fear of COVID-19 compared to male students. Similarly, in a study on students who took special talent exams, it was determined that gender did not have an effect on life satisfaction, and that female students had more fear of COVID-19 than male students (Aksoy & Atilgan, 2021). Valadez et al. (2020) in a mixed study examining the feelings of highly talented children and adolescents towards quarantine during the COVID-19 pandemic process, the anxiety level of girls was found to be higher than that of boys. It has been determined that the measures taken during the COVID-19 process and the isolation of children, being separated from school life and peer interaction, pose a direct risk on the social, physical and emotional development of children (Di Giorgio, Di Riso, Mioni & Cellini, 2021). In the COVID-19 pandemic, negative situations such as the inability to provide adequate peer interaction due to the closure of schools and restrictions, the rapid spread of the pandemic, the limitation of social interaction with family and close environment, and the rapidly spreading death news in the media. It can be concluded that female students who benefit from these negative situations are more affected by SACs, and as a result, the fear of COVID-19 increases in students.

According to the results of the research, it was determined that the class levels of the gifted students did not affect the life satisfaction scores of the gifted students. It can be said that life satisfaction of gifted students is similar according to class level, and class level is not an effective variable on life satisfaction. In the study conducted by Cikrikci (2012), contrary to the research findings, it was determined that the class level had an effect on the life satisfaction of gifted students. In the related study, differences in life satisfaction were determined between almost all class levels. It can be said that factors such as the fact that the student group is a high school student, that high school students are in a critical period in terms of their personality and developmental characteristics, and that there are individual differences between students are effective as the source of this difference. Similarly, in some studies on students with normal development, it was determined that class level did not affect life satisfaction (Cam & Artar, 2014). In some studies, it was determined that there was a significant difference between the life satisfaction of the students according to their grade levels, and this difference was in favor of the students in the lower classes (Chen, Cai, He & Fan, 2020; Gierczyk et al., 2022; Yam & Kumcagiz, 2020).

According to the results of the research, it was determined that there was a significant difference between the C-19 FS scores of the gifted students according to the class level, between the seventh and fifth classes, in favor of the 5th class students. According to the research findings, it can be said that students with low class levels are more affected by the pandemic and are more afraid of COVID-19 than 7th class students. As the reason for this situation, studies have shown that young children experience more fear because their cognitive development continues and their personal independence cannot be fully achieved (Kushnir, Gothelf & Sadeh, 2014; Suchman & Luthar, 2000). Research by Martínez-Lorca et al. (2020) found that first-year students experienced a higher fear of COVID-19 compared to second, third, and fourth year students. In some studies, a significant negative correlation was found between the age of the students and the fear of COVID-19 (Gritsenko et al., 2021; Gunaydin, 2021).

When the results of the research were examined, it was determined that the number of siblings was not an effective variable on the CLSS and C-19 FS scores of the gifted students. According to this result, it can be said that students' life satisfaction and COVID-19 fears are similar in terms of the number of siblings variable. In studies examining the life satisfaction of secondary school students according to some variables, it was determined that being an only child or having more than one sibling did not affect life satisfaction. In some studies, examining the life satisfaction of secondary school students according to various variables, it was determined that being an only child or having more than one sibling did not affect life satisfaction, similar to the results of the research (Altinok, 2021; Balaban, 2015; Cavga, 2019; Civitci, 2009; Yazici-Celebi & Celebi, 2018). Studies have shown that the number of siblings does not affect resilience during the COVID-19 process (Kimter, 2020), however, students with more siblings are more successful in coping with uncertainty and have higher tolerance for uncertainty (Ersoz, Ersoz & Konuskan, 2016).

When the results of the research were examined, it was determined that the order of birth in the family did not affect the CLSS and C-19 FS scores of the gifted students. Accordingly, it can be said that students' life satisfaction and fears of COVID-19 are similar according to birth order in the family, and family birth order is not an effective variable on life satisfaction and fear of COVID-19. Similarly, in some studies, it was been determined that birth order does not affect the life satisfaction of gifted students (Akkan, 2010; Kocak & Icmenoglu, 2012).

When the results of the research are examined, it is seen that the educational background of the mother is not an effective variable on the life satisfaction scores of the gifted students. According to this result, it can be said that the life satisfaction of the students is similar according to the mother's educational background, and the mother's educational background is not an effective variable on life satisfaction. In the study conducted by Civitci (2009), in which life satisfaction of primary school secondary school students was examined, it was determined that while the educational background of the mother and father created a significant difference in family satisfaction, it did not make a significant difference in life satisfaction. Similarly, in some studies, mother's education level is not effective on students' life satisfaction (Akkan, 2010; Isleyen, 2021; Kirtil, 2009; Toprak, 2014), in the study conducted by Ergin et al. (2011), contrary to our research findings, it was determined that the educational background of the mothers had an effect on the life satisfaction of the students. As the educational background of the mother increases, it is likely to deduce that factors such as the development of knowledge and awareness in the mother, the mother's spending more qualified time with the child, the increase in her economic income due to her occupation, the support of the child's academic and social development due to her qualifications are effective on this situation.

When the results of the research were evaluated, it was determined that the educational background of the mother had an effect on the COVID-19 fear scores of gifted students. Accordingly, it can be said that students with low mother educational background are more affected by the pandemic and they experience more fear of COVID-19 than students with high mother educational background. It was determined that the high level of education of the mother, especially during the pandemic, was effective in regulating and managing domestic relations and developing strategies to solve child-related problems (Uzun, Karaca & Metin, 2021). On the other hand, it can be said that mothers with higher mother educational backgrounds provide better guidance to their children in this process, since their knowledge and awareness levels are higher. In the study conducted by Kurt (2021), it was determined that the quality of mother-child communication is effective in reducing the fear of COVID-19. Mother educational background can be counted among the important variables affecting the socioeconomic development of families. As the educational background and status of the mother increases, it is likely to contribute more to the academic, social and emotional development of the student due to the increase in the level of knowledge and culture.

When the results of the research were examined, it was determined that there was no significant difference between the students' life satisfaction and COVID-19 fear scores according to the educational background of the father. From the point of view of this result, it is seen that the life satisfaction of the students and their fear of COVID-19 are similar according to the educational background of the father; It was determined that father's educational background was not an effective variable on life satisfaction and fear of COVID-19. Similarly, in some studies, it was determined that the educational background of the father did not affect the life satisfaction of the students (Akkan, 2010; Isleyen, 2021; Kirtil, 2009;

Toprak, 2014). In the study, it is seen that different results were obtained between the COVID-19 fear scores of the students according to the educational background of the parents. The fact that parents spent more time at home with their children, had more interaction and experience with their children during the pandemic provided the opportunity to get to know some of their children's characteristics closely (Toran et al., 2021). Due to the prolongation of the pandemic process and the uncertainty regarding the process, there has been a decrease in the quality of family interaction over time (Bozkus-Genc & Sani-Bozkurt, 2022). It was determined that the parenting process was more mother-centered during the times spent at home during the quarantine period, and fathers could not participate much in the activities and common experiences at home (Basaran & Aksoy, 2020). Based on the results of the research, it is possible to deduce that the high level of mother's effectiveness in family roles during the pandemic period is also effective on this result.

When the results of the research were examined, it was determined that there was a negative, moderately significant relationship between students' life satisfaction and their fear of COVID-19. According to this result, it can be said that as the COVID-19 fear level of the students increases, their life satisfaction will decrease. Similarly, in some studies, it was found that there is a negative significant relationship between fear of COVID-19 and life satisfaction (Dymecka, Gerymski & Machnik-Czerwik, 2021; Dymecka, Gerymski & Machnik-Czerwik, 2022; Ozmen et al., 2021; Peker, Cengiz & Yildiz, 2021; Satici, Gocet-Tekin, Deniz & Satici, 2021). In a study conducted with adults, it was determined that there was no relationship between fear of COVID-19 and life satisfaction (Mavi & Yesil, 2021). It was determined that the restrictions imposed due to the COVID-19 pandemic caused a decrease in the life satisfaction of adolescents (Von Soest et al., 2020). It can be deduced that conditions such as pandemic conditions, increased fear and anxiety due to deaths, decreased social and emotional communication due to quarantine conditions, and uncertainty regarding the pandemic process also affect these results.

Suggestions

According to the results of the research, it was determined that there was a significant difference between the life satisfaction of gifted students and their fear of COVID-19 in terms of the variables considered, according to gender, class level and maternal education level. In addition, it was determined that fear of COVID-19 negatively affects life satisfaction. Based on the results of the research, social support can be provided to students and families in order to reduce the fear of COVID-19 in students and families, psychological resilience, methods of coping with the crisis, and family communication and parent communication. In addition, considering that the fear of COVID-19 is more intense in lower-class and younger age group students, information can be given to younger students on ways to protect themselves from COVID-19 or similar pandemics, coping with fear and anxiety, and precautions to be taken against the pandemic. It can be ensured that the awareness of the students is improved, thus reducing their fear levels. Psychological support programs, information brochures and animations can be prepared to reduce the psychological effects of the pandemic.

Limitations

The results of this study, which examines the relationship between the life satisfaction of gifted students at the secondary school level and their COVID-19 fear levels, who benefit from SACs during the COVID-19 process, should be evaluated considering the following limitations. The first limitation of the research is that the qualitative method and data collection tools were not used together with the quantitative method and quantitative data collection tools in the research, therefore, the method and data diversity in the research could not be provided. The second limitation is the fact that the students who make up the study group of the research are special talents and the scarcity of the students who make up the study group due to the pandemic conditions. A third limitation is that the data do not show normal distribution due to the small number of students and parametric tests are not used in the analyses.

References

- Aboud, Y. (2021). Challenges to gifted education in the Covid-19 pandemic about online learning in Saudi Arabia from the perspective of gifted students and parents. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 8(1), 11-21.

- Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The fear of COVID-19 scale: development and initial validation. *International journal of mental health and addiction*, 20, 1537–1545. DOI:10.1007/s11469-020-00270-8
- Akarsu, F. (2001). *Children we couldn't keep up with: Gifted children and problems*. Ankara: Eduser Publications.
- Akat, M. & Karatas, K. (2020). Psychological effects of COVID-19 Pandemic on society and its reflections on education. *Turkish Studies*, 15(4), 1-13. DOI: 10.7827/TurkishStudies.44336
- Akkan, E. (2010). Research on prediction power of emotional intelligence and creativity level of secondary education grade gifted childrens life satisfaction. (Unpublished master's thesis). Gaziosmanpasa University Institute of Social Sciences. Tokat.
- Aksoy, C. & Atilgan, D. (2021). COVID-19 Fear and satisfaction with life: The sample of students taking special ability entrance exams. *Mediterranean Journal of Sport Science*, 4(1), 40-50. DOI: 10.38021/asbid.887323
- Albertova, S. M., & Bolekova, V. (2022). Relationships between Life satisfaction, happiness and meaning in life in pregnancy during COVID-19 pandemic. *Journal of Happiness and Health*, 2(2), 87-97.
- Altay, D. & Eksi, H. (2018, Ekim). *Validity and reliability study of the life satisfaction scale for children*. Full text paper presented at the 5th International Educational Sciences Symposium (p. 354-362), Istanbul, Türkiye.
- Altinok, M. (2021). Examination of high school students' digital addiction and life satisfaction. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 19(1), 262-291.
- Anālayo, B. (2020). Somatics of early Buddhist mindfulness and how to face anxiety. *Mindfulness*, 11(6), 1520-1526.
- Balaban, E. (2015). Analysing relation of stress overcoming methods of adolescents between 12 - 18 ages residing at children support centre with loneliness and life satisfaction variables. ((Unpublished master's thesis). Ufuk University Institute of Social Sciences. Ankara
- Basaran, M., & Aksoy, A. B. (2020). Parents' views on the family lives in the Corona-virus (Covid-19) outbreak process. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 668-678.
- Bergold, S., Wirthwein, L., Rost, D. H., & Steinmayr, R. (2015). Are gifted adolescents more satisfied with their lives than their non-gifted peers?. *Frontiers in Psychology*, 6, 1-10. DOI: 10.3389/fpsyg.2015.01623
- Bilgili, A. E. (2000). The problem of education of gifted children-Social responsibility approach. *Marmara University Atatürk Education Faculty Journal of Educational Sciences*, 12 (12), 59-74.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z. & Askin, R. (2020). COVID-19 Pandemic: Psychological effects and therapeutic interventions. *Istanbul Ticaret University Journal of Social Sciences*, 19 (37), 304-318.
- Bozkus-Genc, G., & Sani-Bozkurt, S. (2022). How parents of children with autism spectrum disorder experience the COVID-19 pandemic: Perspectives and insights on the new normal. *Research in Developmental Disabilities*, 124, 104200. DOI: 10.1016/j.ridd.2022.104200
- Budak, F., & Korkmaz, S. (2020). An overall evaluation for the COVID-19 pandemic process: The case of Turkey. *Journal of Social Studies and Management*, 1, 62-79.
- Cam, Z. ve Artar, M. (2014). Life satisfaction during adolescence: An examining context of school types. *Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University*, 2(1), 23-46.
- Caner, A. (2016). Happiness and life satisfaction in Turkey in recent years. *Social Indicators Research*, 127(1), 361-399.
- Casas, F., Figuer, C., González, M., Malo, S., Alsinet, C. & Subarroca, S. (2007). The well-being of 12- to 16-year-old adolescents and their parents: Results from 1999 to 2003 Spanish samples. *Social Indicators Research*, 83(1), 87-115.
- Cavga, Z. (2019). Investigation of the relationship between high school students 'family life satisfaction and psychological resilience and social media use disorders. (Unpublished master's thesis). Istanbul Sabahattin Zaim University Institute of Social Sciences. Istanbul.
- Chen, X., Cai, Z., He, J., & Fan, X. (2020). Gender differences in life satisfaction among children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Happiness Studies*, 21(6), 2279-2307.
- Chen, X., Fan, X., Cheung, H. Y., & Wu, J. (2018). The subjective well-being of academically gifted students in the Chinese cultural context. *School Psychology International*, 39(3), 291-311.

- Cikrikci, O. (2012). The predictive strength of metacognitive awareness and self efficacy beliefs on life satisfaction among gifted students. (Unpublished master's thesis). Karadeniz Technical University, Institute of Educational Sciences. Trabzon.
- Civitci, A. (2009). Life satisfaction in primary school students: The role of some personal and family characteristics. *Journal of Uludag University Faculty of Education*, 22(1), 29-52.
- Dagli, A. ve Baysal, N. (2016). Adaptation of the satisfaction with life scale into Turkish: The study of validity and reliability. *Electronic Journal of Social Sciences*, 15(59), 1250-1262. DOI:10.17755/esosder.75955
- Di Giorgio, E., Di Riso, D., Mioni, G., & Cellini, N. (2021). The interplay between mothers' and children behavioral and psychological factors during COVID-19: An Italian study. *European child & adolescent psychiatry*, 30, 1401-1412. DOI: 10.1007/s00787-020-01631-3
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Dost, M. T. (2007). Examination of university students' life satisfaction according to some variables. *Pamukkale University Journal of Education*, 2 (22), 132-143.
- Dymecka, J., Gerymski, R., & Machnik-Czerwik, A. (2021). Fear of COVID-19 as a buffer in the relationship between perceived stress and life satisfaction in the Polish population at the beginning of the global pandemic. *Health Psychology Report*, 9(2), 149-159.
- Dymecka, J., Gerymski, R., & Machnik-Czerwik, A. (2022). How does stress affect life satisfaction during the COVID-19 pandemic? Moderated mediation analysis of sense of coherence and fear of coronavirus. *Psychology, Health & Medicine*, 27(1), 280-288.
- Erdogdu, Y., Kocoglu, F. & Sevim, C. (2020). An investigation of the psychosocial and demographic determinants of anxiety and hopelessness during COVID-19 pandemic. *Turkish Journal of Clinical Psychiatry*, 23(1), 24-37. DOI: 10.5505/kpd.2020.35403
- Ergin, A., Hatipoglu, C., Bozkurt, A. I., Bostanci, M., Atak, B. M., Kisaoglu, S., ... & Karasu, E. (2011). Life satisfaction and self-care agency levels of the medical students and influencing factors. *Pamukkale Medical Journal*, (3), 144-151.
- Ersoz, F., Ersoz, T., & Konuskan, O. (2016). Examination of determinant criteria in coping with uncertainty: A university implementation. *Cukurova University Journal of Social Sciences Institute*, 25(3), 215-232.
- Fouladchang, M., Kohgard, A., & Salah, V. (2010). A study of psychological health among students of gifted and nongifted high schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1220-1225.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. NY: The McGraw-Hill Companies.
- Gadernann, A. M., Guhn, M., & Zumbo, B. D. (2011). Investigating the substantive aspect of construct validity for the satisfaction with life scale adapted for children: A focus on cognitive processes. *Social Indicators Research*, 100(1), 37-60. DOI:10.1007/s11205-010-9603-x.
- Gierczyk, M., Charzyńska, E., Dobosz, D., Hetmańczyk, H., & Jarosz, E. (2022). Subjective well-being of primary and secondary school students during the COVID-19 pandemic: A latent profile analysis. *Child indicators research*, 1-26.
- Gilman, R., & Huebner, E. S. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of youth and adolescence*, 35(3), 293-301.
- Gritsenko, V., Skugarevsky, O., Konstantinov, V., Khamenka, N., Marinova, T., Reznik, A., & Isralowitz, R. (2021). COVID 19 fear, stress, anxiety, and substance use among Russian and Belarusian university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(6), 2362-2368.
- Gun, Z., & Bayraktar, F. (2008). The role of internal migration in adolescent adjustment in Turkey. *Turk Turkish Journal of Psychiatry*, 19(2), 167-176.
- Gunaydin, H. D. (2021). Evaluation of university students' social problem solving, Covid 19 fear and academic motivation levels in terms of various variables. *Gaziantep University Journal of Educational Sciences*, 5 (2) , 271-290.
- Haleem, A., Javaid, M., & Vaishya, R. (2020). Effects of COVID-19 pandemic in daily life. *Current medicine research and practice*, 10(2), 78-79. DOI: 10.1016/j.cmrp.2020.03.011
- Hofer, J., Busch, H., & Kiessling, F. (2008). Individual pathways to life satisfaction: The significance of traits and motives. *Journal of Happiness Studies*, 9, 503-520.

- Huebner, E. S., Drane, W., & Valois, R. F. (2000). Levels and demographic correlates of adolescent life satisfaction reports. *School Psychology International*, 21(3), 281-292.
- Huebner, E. S., Suldo, S. M., & Gilman, R. (2006). *Life satisfaction*. In G. Bear & K. Minke (Eds.), *Children's needs III: development, prevention, and correction* (pp. 357–368). Bethesda: NASP
- Ikiz, F. E. & Kirtil Gormez, S. (2010). Examination of emotional intelligence and life satisfaction in secondary school students. *Elementary Education Online*, 9(3), 3-12.
- Isleyen, H. M. (2021). Investigation of the relationship between emotional intelligence, tolerance to uncertainty and life satisfaction in university students. (Unpublished master's thesis). Istanbul Sabahattin Zaim University Institute of Social Sciences. Istanbul.
- Katanani, H. (2020). Life satisfaction for gifted adults: Its relation to gender, age, religiosity, and income. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 8(4), 1631-1644.
- Kaya, F., & Islekeller-Bozca, A. (2022). Experiences of gifted students during the COVID-19 pandemic in Turkey. *Gifted Education International*, 38(1), 25-52.
- Kim, H., Moon, H., Yoo, J. P., & Nam, E. (2020). How do time use and social relationships affect the life satisfaction trajectory of Korean adolescents? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-12. DOI: 10.3390/ijerph17051532.
- Kimter, N. (2020). Examining the Psychological Resilience Levels of Individuals in the Days of Covid-19 in Terms of Some Variables. *IBAD Journal of Social Sciences, Special Issue of the 100th Anniversary of the National Struggle*, 574-605. DOI: 10.21733/ibad.805481.
- Kirtil, S. (2009). Investigation of emotional intelligence levels and life satisfaction levels of secondary school students. (Unpublished master's thesis). Dokuz Eylul University Institute of Educational Sciences. Izmir.
- Kocak, R., & Icmenoglu, E. (2012). Emotional intelligence and creativity as predictors of life satisfaction among gifted students. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(37), 73-85.
- Kurt, S. H. (2021). Mother-child communication and mothers' fear of Coronavirus disease during the pandemic. *Current Approaches in Psychiatry*, 13(1), 245-256.
- Kushmir, J., Gothelf, D., & Sadeh, A. (2014). Nighttime fears of preschool children: A potential disposition marker for anxiety?. *Comprehensive Psychiatry*, 55(2), 336-341.
- Leto, I. V., Petrenko, E. N., & Slobodskaya, H. R. (2019). Life satisfaction in Russian primary schoolchildren: Links with personality and family environment. *Journal of Happiness Studies*, 20, 1893–1912. DOI:10.1007/s10902-018-0036-6.
- Levent, F. (2011). Examining the views and policies on the education of gifted students. (Unpublished doctoral thesis). Marmara University Institute of Educational Sciences. Istanbul.
- Martínez-Lorca, M., Martínez-Lorca, A., Criado-Álvarez, J. J., Armesilla, M. D. C., & Latorre, y J. M. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Validation in Spanish university students. *Psychiatry Research*, 1-6. DOI:10.1016/j.psychres.2020.11335
- Mavi, Y. & Yesil, S. (2021). Effect of the fear of Covid-19 on emotional labour, employee performance, job satisfaction, life satisfaction: A field study. *Journal of Yasar University*, 16 (63), 1078-1104. DOI: 10.19168/jyasar.908383
- MEB (2019). *Ministry of National Education science and art centers directive*. Retrieved from: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27014859_bilsemynerge.pdf
- MEB (2020). Education Information Network, EIN. Retrieved from: <https://www.eba.gov.tr/>
- MEB (2022). Science and art centers student identification and placement guide. Retrieved from: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_12/30144032_2021-2022_YILI_BILIM_VE_SANAT_MERKEZLERI_OGRENCI_TANILAMA_VE_YERLESTIRME_KILAVUZU.pdf
- Meiyi, Z. & Liu, Y. (2022) Impact of fear of COVID-19 on students' performance, moderating role of mindfulness: HSK students' perception-based view. *Front. Frontiers in Public Health*, 10, 967125. doi: 10.3389/fpubh.2022.967125.
- Muyor-Rodríguez, J., Caravaca-Sánchez, F., & Fernández-Prados, J. S. (2021). COVID-19 fear, resilience, social support, anxiety, and suicide among college students in Spain. *International journal of environmental research and public health*, 18(15), 8156.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J. & Tobin, S. S. (1961). Themeasurement of life satisfaction. *Journal of gerontology*, 16, 134-143. DOI: 10.1037/a0016777.

- Ogurlu, U., Birben, F. Y., Opengin, E., & Yalin, H. S. (2016). The relationship of loneliness and life satisfaction among gifted adolescents. *Kocaeli University Journal of Social Sciences*, (31), 161-184.
- Ozmen, S., Ozkan, O., Ozer, O., & Yanardag, M. Z. (2021). Investigation of COVID-19 fear, well-being and life satisfaction in Turkish society. *Social work in public health*, 36(2), 164-177. DOI: 10.1080/19371918.2021.1877589.
- Pavot, W. & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5 (2), 164-72.
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The journal of positive psychology*, 3(2), 137-152.
- Peker, A., Cengiz, S. & Yildiz, M. N. (2021). The mediation relationship between life satisfaction and subjective vitality fear of COVID-19 and problematic internet use. *Journal of Clinical Psychiatry*, 24(2), 199-206.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B. ve Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General Psychiatry*, 1-3. DOI: 10.1136/gpsych-2020-100213
- Reimers, F., Schleicher, A., Saavedra, J., & Tuominen, S. (2020). Supporting the continuation of teaching and learning during the COVID-19 Pandemic. *Oecd*, 1(1), 1-38.
- Reznik, A., Gritsenko, V., Konstantinov, V., Khamenka, N., & Isralowitz, R. (2021). COVID-19 fear in Eastern Europe: validation of the fear of COVID-19 scale. *International journal of mental health and addiction*, 19(5), 1903-1908.
- Rodriguez-Hidalgo, A.J., Pantaleon, Y., Dios, I., & Falla, D. (2020). Fear of COVID-19, stress and anxiety in university undergraduate students: a predictive model for depression. *Frontiers in Public Health*, 11, 591797 <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.591797>.
- Sahin, M. (2019). Fear, anxiety and anxiety disorders. *Eurasian Journal of Social and Economic Studies*, 6(10), 117-135.
- Satici, B., Gocet-Tekin, E., Deniz, M., & Satici, S. A. (2021). Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its association with psychological distress and life satisfaction in Turkey. *International journal of mental health and addiction*, 19(6), 1980-1988. DOI:10.1007/s11469-020-00294-0
- Sepulveda-Escobar, P., & Morrison, A. (2020). Online teaching placement during the COVID-19 pandemic in Chile: challenges and opportunities. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 587-607.
- Serafini, G., Parmigiani, B., Amerio, A., Aguglia, A., Sher, L., & Amore, M. (2020). The psychological impact of COVID-19 on the mental health in the general population. *QJM: An International Journal of Medicine*, 113(8): 531-537.
- Simsek, N., Selvi, Y., Izgi, N. G., ve Albayrak, E. (2021). Perception of outstands and anxiety in children during Covid-19 pandemia. *Journal Of International Social Research*, 14(80), 192-205.
- Singh, J., & Singh, J. (2020). COVID-19 and its impact on society. *Electronic Research Journal of Social Sciences and Humanities*, 2(1), 168-172.
- Spinelli, A., & Pellino, G. (2020). COVID-19 pandemic: perspectives on an unfolding crisis. *Journal of British Surgery*, 107(7), 785-787. DOI: 10.1002/bjs.11627.
- Suchman, N. E., & Luthar, S. S. (2000). Maternal addiction, child maladjustment and socio-demographic risks: implications for parenting behaviors. *Addiction*, 95(9), 1417-1428.
- Toprak, H. (2014). Psychological resilience and satisfaction of psychological needs as predictors of subjective well-being and life satisfaction in the adolescents. (Unpublished master's thesis). Sakarya University Institute of Educational Sciences. Sakarya.
- Toran, M., Sak, R., Xu, Y., Sahin-Sak, I. T., & Yu, Y. (2021). Parents and children during the COVID-19 quarantine process: Experiences from Turkey and China. *Journal of Early Childhood Research*, 19(1), 21-39.
- Uzun, H., Karaca, N. H., & Metin, S. (2021). Assessment of parent-child relationship in COVID-19 pandemic. *Children & Youth Services Review*, 120, 1-11. DOI: 10.1016/j.childyouth.2020.105748
- Valadez, M. D. L. D., Lopez-Aymes, G., Ruvalcaba, N. A., Flores, F., Ortiz, G., Rodriguez, C., ve Borges, A. (2020). Emotions and reactions to the confinement by COVID-19 of children and

- adolescents with high abilities and community samples: A mixed methods research study. *Frontiers in Psychology*, 11. DOI:10.3389/fpsyg.2020.585587
- Von Soest, T., Bakken, T., Pedersen, A., Sletten, W. ve Aaboen, M., (2020). Life satisfaction among adolescents before and during the COVID-19 pandemic. *Tidsskr Nor Laegeforen* 140(10). DOI: 10.4045/tidsskr.20.0437.
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S., & Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International journal of environmental research and public health*, 17(5), 1729. DOI: 10.3390/ijerph17051729.
- Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 107-114. DOI: 10.1080/17439884.2020.1761641
- Willroth, E. C., Atherton, O. E., & Robins, R. W. (2021). Life satisfaction trajectories during adolescence and the transition to young adulthood: Findings from a longitudinal study of Mexican-origin youth. *Journal of Personality and Social Psychology*, 120, 192–205. DOI:10.1037/pspp0000294
- Wilson, O. W., Holland, K. E., Elliott, L. D., Duffey, M., & Bopp, M. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on US college students' physical activity and mental health. *Journal of Physical Activity and Health*, 18(3), 272-278.
- World Health Organization (WHO, 2020). Q & As on COVID-19 and related health topics, Retrieved from: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub>
- Xu, X., Nie, Q., Liu, W., Huebner, E. S., & Tian, L. (2022). Children's life satisfaction: Developmental trajectories and environmental and personality predictors. *Journal of Happiness Studies*, 1-22. DOI: 10.1007/s10902-022-00499-1
- Yam, F. C., & Kumcagiz, H. (2020). The relationship between secondary school students' school satisfaction and life satisfaction: examining the mediating role of hope. *MANAS Journal of Social Studies*, 9(4), 2113-2130.
- Yazici-Celebi, G. ve Celebi, B. (2018). Investigation of life satisfaction levels of high school students in terms of various variables. *Erciyes Journal of Education*, 2 (2), 1-15.
- Yoo, C., Kahng, S. K., & Kim, H. (2017). The trajectory of life satisfaction and its associated factors among adolescents in South Korea. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development*, 27(1), 1-12. <https://doi.org/10.1080/02185385.2016.1261732>.

*The authors declare that they have contributed equally to this article.

* In the study, ethics committee approval was obtained from Duzce University Scientific Research and Ethics Committee (Date: 24.02.2022, decision no: 2022/61), and after ethics committee approval, research permission (Date/Number: 28.03.2022/E-70004082-604.02-46566965] was obtained from Mugla Provincial Directorate of National Education.

Özel Yetenekli Öğrencilerde COVID-19 Korkusu ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi⁴

Pınar SANLI GÖRGÖZ⁵, Osman AKTAN⁶

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 22.07.2022

Kabul Tarihi: 05.03.2023

Yayın Tarihi: 01.05.2023

Anahtar Kelimeler

BİLSEM

Özel yetenekli öğrenci

Covid-19 korkusu

Yaşam doyumu

Özet

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin COVID-19 korkuları ile yaşam doyumlarını çeşitli değişkenler bağlamında incelemek, öğrencilerde COVID-19 korkusu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemektir. İlişkisel karşılaştırma deseninin kullanıldığı araştırmanın çalışma evrenini Muğla ilinde Bilim ve Sanat Merkezlerinden (BİLSEM) yararlanan ortaokul öğrencileri, örneklemini Fethiye BİLSEM'e devam eden 103 ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veriler, kişisel bilgi formu, Çocuklar İçin Yaşam Doyumu Ölçeği (ÇİYDÖ) ve COVID-19 Korkusu Ölçeği (C-19 KÖ) ile toplanmıştır. Araştırmada veri analizlerinde parametrik olmayan test teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ puanları arasında cinsiyet, kardeş sayısı, sınıf düzeyi öğrencinin ailedeki sırası, anne ile baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında cinsiyet, sınıf düzeyi ve anne eğitim durumuna göre anlamlı farklılık olduğu; öğrencinin ailedeki sırası, kardeş sayısı ve baba eğitim durumlarına ise anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ ve C-19KÖ puanları arasında negatif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak, öğrenci ve ailelerde COVID-19 korkusunu azaltmaya yönelik, öğrenci ve ailelere psikolojik sağlamlık, krizle baş etme yöntemleri ve aile içi iletişim, ebeveyn iletişimi konularında destekler sağlanması önerilmektedir.

Atf için:

Sanli Gorgoz, P. & Aktan, O. (2023). Examining the Relationship Between Fear of COVID-19 and Life Satisfaction in Gifted Students. *Journal of Mugla Sitki Kocman University Faculty of Education [MSKU]*, 10(1), 111-126. DOI:10.21666/muefd.1146831

Eğitim sistemleri, nüfusun çoğunluğunu oluşturan normal zekâ düzeyine sahip bireylere göre şekillenmektedir. Bu durum zaman zaman normal gelişim göstermeyen bireysel farklılıkları nedeniyle üstün zekâlı ya da normalin altında zekâ seviyesine sahip bireyler için bir engele dönüşebilmektedir (Bilgili, 2020). Özel yetenekli öğrencilerin, gelişimsel özellikleri ile ihtiyaçlarına bakıldığında akranlarından dikkat çekici farklılıklara sahip oldukları gözlenir (Levent, 2011).

Özel yetenekli bireylerin toplumların geleceği için potansiyel bir güç olarak algılandığı bir gerçektir. Bu potansiyelleri değerlendirildiği takdirde, içinde buldukları toplum ve insanlığa büyük katkılar sunmaları muhtemeldir. Aksi takdirde, potansiyellerinden yararlanamayan bu bireylerin ruhsal sorunlar yaşayarak toplumlar için risk haline gelmeleri olasıdır (Bilgili, 2020). Özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerini gerçekleştirmeleri, bu doğrultuda toplumun geleceğine katkı sağlamaları için, mevcut potansiyellerinin belirlenmesi ve uygun özel eğitim hizmetleri ile bu potansiyellerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesi bağlamında özel yetenekli öğrencilere öğrenme ve gelişimsel niteliklerine uygun, zenginleştirme ve farklılaştırma stratejileri doğrultusunda öğrenme ortam ve yaşantıları sunulmaktadır (Akarsu, 2001). Bu bağlamda açılan BİLSEM'ler, özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanları, gelişim ve öğrenme özellikleri dikkate alınarak yetenek alanlarında potansiyellerini geliştirmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır.

⁴ Bu makale birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı tezsiz yüksek lisans projesinden üretilmiştir.

⁵ MEB Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi – pinarsanli96@gmail.com- ORCID No: 0000-0001-9954-6529

⁶ Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi – osmanaktan@duzce.edu.tr- ORCID No: 0000-0001-6583-3765

BİLSEM'lerden özel yetenekli olarak tanılanan öğrenciler yararlanmaktadır. Türkiye'de özel yetenekli öğrencilerin tanılama süreçleri ilkokulda başlamaktadır. İlkokulda birinci, ikinci ve üçüncü sınıftaki öğrenciler arasından, sınıf öğretmenleri tarafından gözlem formları ile ön değerlendirme yapılarak aday öğrenciler belirlenmektedir. Aday öğrenciler, yetenek alanlarına göre ön değerlendirmeye alınmakta, yetenek alanlarına göre değerlendirmede başarılı olan öğrenciler, zekâ/yetenek düzeylerinin tespit edilmesi için bireysel değerlendirmeye alınmaktadır. Bireysel değerlendirme sonucu başarılı olan öğrenciler, BİLSEM'e kayıt hakkı kazanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2022). Merkeze kayıt yaptıran öğrencilere yeteneklerine göre yapılandırılmış farklı programlarla yüz yüze devam eden eğitimler verilmektedir (MEB, 2019). COVID -19 salgınına kadar yüz yüze devam eden eğitimler, salgın sürecinde uzaktan eğitim ile sürdürülmüştür. Salgın koşullarının hafiflemesi ile BİLSEM'lerde eğitimler eskiden olduğu yüz yüze olarak devam etmektedir.

Dünyada 2019 yılında patlak veren COVID-19 salgını, çok hızlı yayılması ve kısa sürede çok geniş bir coğrafyayı etkilemesi nedeniyle salgın olarak ilan edilmiştir (Spinelli ve Pellino, 2020; World Health Organization [WHO], 2020). Kısa sürede tüm dünyaya hızla yayılan ve tanımlanana kadar süren belirsizlik sonrasında gelen ağır kısıtlamalar dolayısıyla yoğun stres kaynağına dönüşmüş olan COVID-19 salgını, insanların yaşam koşullarını ve alışkanlıklarını derinden etkilemiştir. Bununla birlikte her gün haberlerde salgından dolayı yaşamını kaybeden insanların sayılarını takip etmenin bir rutin haline geldiği, eskiden çok sıradan görünen sosyal etkinliklerin kısıtlandığı, insanların aileleriyle bile fiziksel temasına dikkat etmek zorunda kaldığı pandemi koşulları, insanların yaşam kalitelerini ve doyumlarını olumsuz etkilemekle birlikte, artan ölümler nedeniyle insanlar arasında derin korku ve stres yaşanmasına yol açmıştır (Gritsenko vd., 2021; Özmen, Özkan, Özer ve Yanardağ, 2021; Singh ve Singh, 2020; Wang vd., 2020).

COVID-19 pandemisi, tüm hizmet sektörlerinin yanı sıra eğitim sistemlerini de derinden etkilemiş ve uygulamalarda ciddi zorluklar yaşanmaya başlamıştır (Sepulveda-Escobar ve Morrison, 2020). Bu durum sonucunda, okulların işleyişi yeni bir forma bürünmüştür (Williamson, Eynon ve Potter, 2020). COVID-19 salgını sürecinde dünyada birçok ülkede uzaktan eğitim alternatif bir eğitim modeli olarak uygulanmaya başlanmış ve Türkiye'de de eğitimin her kademesinde uzaktan eğitime geçilmiştir (MEB, 2020). Toplumsal bir travma olan COVID-19 salgınıyla mücadelenin daha etkin sürmesi için çocuklar önemle odaklanması gereken grupların başında gelir (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020). Diğer taraftan potansiyellerini gerçekleştirmeleri ülkemizin geleceği için stratejik bir değere sahip olan özel yetenekli çocuklar da bu süreçte dikkate alınması gereken önemli bir gruptur (Bilgili, 2000). Özel yetenekli öğrencilerde diğer öğrenciler gibi COVID-19 salgını koşullarından olumsuz etkilenmiş, akademik ve sosyal gelişim süreçleri kesintiye uğramıştır (Aboud, 2021; Kaya ve Islekeller-Bozca, 2022).

Yaşam doyumunu, insanların anlamlı ve mutlu bir yaşam sürdürdüklerini hissetmelerini sağlayan en önemli faktörlerden biridir (Neugarten, Havighurst ve Tobin, 1961). Kavram olarak yaşam doyumunu, bir insanın sahip olduğu imkânlar ile beklentilerinin karşılaştırılmasıyla elde edilen durum (Pavot ve Diener, 1993) ile kişinin mevcut yaşantısından, geçmişten ve gelecekte aldığı doyum ile kişinin yakın çevresinde yer alan bireylerin o kişinin yaşamı hakkındaki değerlendirmelerini kapsamaktadır (Huebner, Suldo ve Gilman, 2006; Pavot ve Diener, 2008). Araştırmalarda yaşam doyumunun cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş, ekonomik düzey, aile ve iş yaşamı, dini inanç yönelimi, kişilik özellikleri gibi değişkenlerle ilişkili olduğu belirlenmiştir (Caner, 2016; Dost, 2007). Özel yetenekli öğrencilerde yaşam doyumunun incelendiği bazı araştırmalarda kız öğrencilerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu (Chen, Fan, Cheung ve Wu, 2018; Fouladchang, Kohgard ve Salah, 2010), bazılarında ise erkek öğrencilerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bergold, Wirthwein, Rost ve Steinmayr, 2015). Bununla birlikte bazı araştırmalarda cinsiyet (Katanani, 2020; Koçak ve İçmenoğlu, 2012), doğum sırası (Koçak & İçmenoğlu, 2012) ve aile gelir durumlarının (Katanani, 2020; Koçak ve İçmenoğlu, 2012), özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Özel yetenekli bireylerin yaşam doyumları, sahip oldukları potansiyelleri ortaya çıkarabilmelerini ve potansiyelleri doğrultusunda üretken olmalarını doğrudan etkilemesi muhtemel bir durumdur.

COVID-19 salgınının yayılması ile ölümlerin artması, insanlar arasında artan korku ve düşük yaşam kalitesine yol açmıştır. Salgının yayılmasını engellemek amacıyla oldukça katı denilebilecek çeşitli önlemler alınmıştır. Bu önlemler başta gençler olmak üzere tüm bireylerin yaşamlarında büyük oranda kısıtlamalara yol açarak, yaşamlarını olumsuz etkilemiştir (Von Soest vd., 2020). Bu önlemler, örgün eğitime ara verilmesi, sokağa çıkma yasakları, maske kullanma zorunluluğu, tüm ortamları sağlığa uygun hale getirme, dezenfeksiyon ve temizliğe dikkat edilmesi, cenazelere katılma yasağı, sosyal

aktivitelerin yasaklanması gibi önlemlerdi (Budak ve Korkmaz, 2020). Büyük sosyal kısıtlamalar ile çocukların ve ergenlerin kendilerini gerçekleştirebilecekleri, yeteneklerini sergileyebilecekleri ve görünür olma duygusunu yaşayabilecekleri sosyal ortamları oldukça sınırlandırıldı (Von Soest vd., 2020). Kısıtlamalar, uzaktan eğitim süreci ve COVID-19 salgınının artan olumsuz etkileri nedeniyle öğrenciler pek çok problem kaynağıyla baş etmek zorunda kaldıkları için bu süreçten akademik, sosyal ve psikolojik gelişimleri açısından olumsuz etkilendiler (Akut ve Karataş, 2020; Wilson vd., 2021). Katı önlemler ve yaşama olan olumsuz etkileri nedeniyle, insanların eski yaşamlarının yerini daha hareketsiz ve tedirgin bir yaşama bıraktığı, salgın sürecinin uzamasıyla insanlar arasında umutsuzluk, kaygı ve depresyon gibi olumsuz etkilerin artmaya başladığı gözlenmiştir (Haleem, Javaid ve Vaishya, 2020; Reznik vd., 2021; Qiu vd., 2020).

COVID-19 salgınının bireylerin kaygı ve umutsuzluk düzeylerine etkisini incelemek amacıyla yapılmış bir araştırmada, yaklaşık olarak dört katılımcıdan birinin orta düzeyde kaygı belirtileri ve yaklaşık olarak üç katılımcıdan birinin ise orta düzeyde umutsuzluk belirtileri gösterdiği bulgularına ulaşılmıştır (Erdoğan, Koçoğlu ve Sevim, 2020). Özel yetenekli öğrencilerin de eğitim süreçlerinde ve sosyal yaşamlarındaki kısıtlamalar nedeniyle, bu süreçten olumsuz etkilenmeleri muhtemeldir. COVID-19 sürecinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin yaşam doyumlarının ortalama düzeyde olduğu, özel yetenekli kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla korku yaşadıkları belirlenmiştir (Aksoy ve Atılğan, 2021). Öğrencilerde COVID-19 korku düzeyini azaltmak için, öğrencilerin mevcut sorunu tanımlama, gözlemlene, yargılamama, tepki vermeme, farkındalıkla hareket etme gibi farkındalık becerilerinin geliştirilmesi gerekir (Meiyi ve Liu, 2022). Farkındalık teknikleri ile COVID-19 korkusunun olumsuz etkileri hafifletilebilir (Anälayo, 2020). Bununla birlikte öğrencilere COVID-19'dan korunma yolları ve alınacak önlemler konusunda bilgilendirmeler yapılmasının, salgının psikoloji etkilerini azaltmaya yönelik psikolojik destek programları ile ruh sağlıklarının korunmasına yönelik sosyal desteklerin sağlanmasının etkili olduğu belirlenmiştir (Muyor-Rodríguez, Caravaca-Sánchez ve Fernández-Prados, 2021; Reimers, Schleicher, Saavedra ve Tuominen, 2020; Serafini vd., 2020).

Yaşam doyumunu mutluluğun bileşenlerinden olması nedeniyle insan yaşamının anlamlı bir hal almasında ve bireylerin yaşama yönelik motivasyon bulmalarında kilit bir roldedir (Albertova and Bolekova, 2022; Hofer, Busch & Kiessling, 2008). Özel yetenek gereksinimleri nedeniyle özel eğitim ortamlarından yararlanan özel yetenekli öğrencilerin COVID-19 sürecinden nasıl etkilendikleri, yaşadıkları stres, korku ve yaşam doyumlarının belirlenmesi açısından araştırma bulgularının oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte araştırmadan elde edilecek bulgular ışığında, salgın, afet gibi durumların özel yetenekli öğrencilere yansımaları, problemlerin belirlenmesi, problemlerin önlenmesine yönelik erken müdahale stratejilerinin geliştirilmesi, problemlerin öğrencilerde yapısal sorunlara dönüşmesine engel olacak önlemlerin alınması noktasında önemli katkılar sağlayabilir. Araştırmanın odak grubunu oluşturan öğrencilerin farklılıkları ve araştırmadan elde edilecek bulgular nedeniyle araştırmanın alanyazına katkı sağlaması muhtemeldir. Ayrıca araştırmadan elde edilecek bulguların özel yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik katkılar sağlaması beklenmektedir.

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 sürecinde BİLSEM'den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeylerini çeşitli değişkenler (cinsiyet, kardeş sayısı, sınıf düzeyi, doğum sırası, anne-baba eğitim durumu) bağlamında incelemek ve öğrencilerde COVID-19 korkusu ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. BİLSEM'den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeyleri cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, kardeş sayılarına, ailedeki çocuk sırası, anne ve baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
2. BİLSEM'den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın modeli

COVID-19 sürecinde BİLSEM’den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumları ile COVID-19 korku düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada, ilişkisel tarama deseninden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte değişme durumu ile değişimin düzeyini ortaya koymayı amaçlayan nicel bir araştırma tasarımıdır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011).

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma evrenini Muğla ilinde BİLSEM’lerden yararlanan ortaokul öğrencileri, çalışma grubunu ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen, Fethiye BİLSEM’de eğitim görmekte olan 103 özel yetenekli ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Tablo 1’de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin kişisel özellikleri verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların kişisel özellikleri

Değişken		f (%)	Değişken		f (%)
Cinsiyet	Kadın	58 (56.3)	Doğum sırası	Birinci çocuk	71 (68.9)
	Erkek	45 (43.7)		İkinci çocuk	22 (21.4)
Sınıf	5.sınıf	49 (47.6)	Üçüncü çocuk	8 (7.8)	
	6.sınıf	48 (46.6)	Dördüncü çocuk	1(1.0)	
	7.sınıf	6 (5.8)	Beşinci çocuk	1(1.0)	
Kardeş sayısı	Tek çocuk	22 (21.4)	Baba eğitim durumu	İlkokul	6 (5.8)
	İki kardeş	60 (58.3)		Ortaokul	4 (3.9)
	Üç kardeş ve üzeri	21 (20.3)		Lise	22 (21.4)
Anne eğitim durumu	İlkokul	8 (7.8)	Lisans	59 (57.3)	
	Ortaokul	4 (3.9)	Lisansüstü	10 (9.7)	
	Lise	24 (23.3)			
	Lisans	58 (56.3)			
	Lisansüstü	9 (8.7)			

Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, Çocuklar İçin Yaşam Doyumu Ölçeği (Altay ve Ekşi, 2018) ve COVID-19 Korkusu Ölçeği (Saticı, Göcet-Tekin, Deniz ve Saticı, 2021) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı (Tarih: 24.02.2022, karar no: 2022/61), etik kurul onayından sonra ise Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni (Tarih/Sayı: 28.03.2022/E-70004082-604.02-46566965) alınmıştır.

Çocuklar İçin Yaşam Doyumu Ölçeği (ÇİYDÖ): Gadermann ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen ölçek Altay ve Ekşi (2018) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek likert tipi, tek boyutlu ve beş maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanlar 1 ile 25 arasında değişmektedir. Yüksek puan bireyde yüksek yaşam doyumuna ilişkin değerlendirmeyi göstermektedir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi ile ulaşılan uyum indekslerinin ölçeğin orijinal yapısındaki faktör yapısına uygun olduğu ve Türk kültürü ile uyumlu olduğu ortaya konulmuştur. Araştırma kapsamında ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .92 olarak belirlenmiştir.

COVID-19 Korkusu Ölçeği (C19-KÖ): Ahorsu ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen ölçek, Saticı ve arkadaşları (2020), tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek tek boyutlu, yedi maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanlar 1 ile

35 arasında değişmektedir. Yüksek puan bireyde yüksek düzeyde COVID-19 korkusuna ilişkin değerlendirmeyi göstermektedir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi ile ulaşılan uyum indekslerinin ölçeğin orijinal yapısındaki faktör yapısına uygun olduğu ve Türk kültürü ile uyumlu olduğu ortaya konulmuştur. Araştırma kapsamında ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .94 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Verilere yönelik betimsel istatistikler yapılarak veriler anlamlandırılmıştır. Bunun dışında ölçek puanları arasında ilişkisel karşılaştırmalar da yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunun normal dağılım gösterip göstermediği test edilmiş ve test sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere Ait Kolmogorov–Smirnov Normal Dağılım Testi Sonuçları

Ölçekler	N	Sd	p
C19-KÖ	103	103	,002
ÇİYDÖ	103	103	,000

Tablo 2’de gözlenen verilere göre araştırmada kullanılan C19-KÖ ve ÇİYDÖ’ne ilişkin Kolmogorov–Smirnov (KS) testi sonucu ($p < .05$) anlamlıdır. Buna göre ölçek puanları normal dağılım göstermemektedir. Araştırmada kullanılan ölçek puanlarının normal dağılım göstermemesi nedeniyle veri analizlerinde parametrik olmayan Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis Testi, Spearman Korelasyon Analizi teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “BİLSEM’den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeyleri cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, kardeş sayılarına, ailedeki çocuk sayısı, anne ve baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri aşağıda sıra ile sunulmuştur.

Çocuklar İçin Yaşam Doyumu, COVID- 19 Korkusu ve Cinsiyet

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine göre yaşam doyumu ve C-19 KÖ puanlarına ilişkin Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Özel Yetenekli Öğrencilerin ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanları Mann Witney U Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U Değeri	P
ÇİYDÖ	Kız	58	56,98	3305,00	1016,000	,054
	Erkek	45	45,58	2051,00		
C-19 KÖ	Kız	58	58,14	3372,00	949,000	,018*
	Erkek	45	44,09	1984,00		

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin ÇİYDÖ puanları arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı ($p > .05$) gözlenmektedir. Bu bulguya göre erkek ve kız öğrencilerin yaşam doyumlarının benzer olduğu, cinsiyetin yaşam doyumu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu ($p < .05$), öğrencilerin C-19 KÖ sıra ortalamaları incelendiğinde bu farklılığın özel yetenekli kız öğrenciler lehine olduğu

gözlenmektedir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha yoğun COVID-19 korkusu yaşadıkları söylenebilir.

Çocuklar İçin Yaşam Doymu, COVID- 19 Korkusu ve Sınıf Düzeyi

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin sınıf seviyesine göre yaşam doymu ve COVID-19 korkusu puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Özel Yetenekli Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanları Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek	Sınıf seviyesi	N	Sıralar ortalaması	X ²	sd	p	Fark*
ÇİYDÖ	5.Sınıf	49	57,34	3,808	2	0,14	-
	6.Sınıf	48	48,44				
	7.Sınıf	6	36,92				
C-19 KÖ	5.Sınıf	49	57,59	7,741	2	0,02*	5.sınıf-7sınıf
	6.Sınıf	48	49,95				
	7.Sınıf	6	22,75				

* Grup ya da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu araştırmak için parametrik Dunnet çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyinin özel yetenekli öğrencilerin yaşam doymaları üzerinde etkili bir değişken olmadığı ($p>.05$) gözlenmektedir. Bu sonuç açısından bakıldığında sınıf seviyesine göre öğrencilerin yaşam doymalarının benzer olduğu, sınıf seviyesinin yaşam doymu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyine göre öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<.05$) gözlenmektedir. Bu farklılığın hangi sınıf seviyeleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla nonparametrik Dunn çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Söz konusu test sonuçlarına göre C-19 KÖ toplam puanlarıyla sınıf seviyeleri arasında 5.sınıf öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre sınıf seviyesi düşük olan 5.sınıf öğrencilerinin salgından daha fazla etkilendikleri ve 7.sınıflara kıyasla daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları söylenebilir.

Çocuklar İçin Yaşam Doymu, COVID-19 Korkusu ve Kardeş Sayısı

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayılarına göre yaşam doymu ve COVID-19 korkusu puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Özel Yetenekli Öğrencilerin Kardeş Sayılarına Göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanları Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek	Kardeş sayısı	N	Sıralar ortalaması	X ²	sd	p
ÇİYDÖ	Tek çocuk	22	56,91	3,518	3	0,318
	2 kardeş	60	52,78			
	3 kardeş	16	43,91			
	4 kardeş ve üzeri	4	32,88			
C-19 KÖ	Tek çocuk	22	48,05	1,084	2	0,781
	2 kardeş	60	52,51			
	3 kardeş	16	55,03			
	4 kardeş ve üzeri	4	41,25			

Tablo 5 incelendiğinde kardeş sayısına göre öğrencilerin ÇİYDÖ ve K-19 KÖ puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>.05$) gözlenmektedir. Bu sonuç açısından bakıldığında kardeş sayısına göre özel

yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ puanları ve C-19 KÖ puanlarının benzer olduğu, öğrencilerin kardeş sayısının yaşam doyumu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Çocuklar İçin Yaşam Doymu, COVID- 19 Korkusu ve Çocuk Olarak Ailedeki Doğum Sırası

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin çocuk olarak ailedeki doğum sıralarına göre yaşam doyumu ve COVID-19 korkusu puanlarına ait Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Özel Yetenekli Öğrencilerin Ailedeki Doğum Sırasına Göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek	Doğum sırası	N	Sıralar ortalaması	X ²	sd	p
ÇİYDÖ	1.çocuk	71	55,30	4,528	3	0,210
	2.çocuk	22	41,98			
	3.çocuk	8	47,50			
	4.çocuk	1	23,50			
C-19 KÖ	1.çocuk	71	50,67	2,183	2	0,535
	2.çocuk	22	49,48			
	3.çocuk	8	60,19			
	4.çocuk	1	85,50			

Tablo 6 incelendiğinde ailedeki doğum sıralarına göre özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ ve K-19 KÖ puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>.05$) gözlenmektedir. Bu sonuç açısından bakıldığında çocuk olarak ailedeki doğum sıralarına göre öğrencilerin yaşam doyumları ve COVID-19 korkularının benzer olduğu, öğrencilerin çocuk olarak ailedeki sıralarının yaşam doyumu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Çocuklar İçin Yaşam Doymu, COVID-19 Korkusu ve Anne Eğitim Düzeyi

Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre ÇİYDÖ ve C19-KÖ puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları aşağıda Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Özel Yetenekli Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim düzeyi	N	Sıralar ortalaması	X ²	sd	p	Fark*
ÇİYDÖ	İlkokul	8	59,31	4,846	4	0,303	-
	Ortaokul	4	23,38				
	Lise	24	56,52				
	Lisans	57	50,87				
	Lisansüstü	9	53,44				
C-19 KÖ	İlkokul	8	79,44	9,662	4	0,047*	1-5
	Ortaokul	4	62,00				
	Lise	24	52,44				
	Lisans	57	49,53				
	Lisansüstü	9	37,89				

* Grup ya da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu araştırmak için parametrik Dunnet çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır

Tablo 7 incelendiğinde anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin ÇİYDÖ puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>.05$) gözlenmektedir. Bu sonuç açısından bakıldığında anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin yaşam doyumlarının benzer olduğu, anne eğitim düzeyinin yaşam doyumu üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 7 incelendiğinde anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<.05$) gözlenmektedir. Bu farklılığın hangi eğitim kademeleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla nonparametrik Dunn çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Söz konusu test sonuçlarına göre C-19 KÖ toplam puanlarıyla, anne eğitim düzeyleri arasında ilkökul ve lisansüstü mezunu anneler arasında, ilkökul mezunu anneler lehine anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre anne eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin salgından daha fazla etkilendikleri, anne eğitim düzeyi yüksek öğrencilere nazaran ise daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları söylenebilir.

Çocuklar İçin Yaşam Doymu, COVID-19 Korkusu ve Baba Eğitim Düzeyi

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları aşağıda Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Özel Yetenekli Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre ÇİYDÖ ve C-19 KÖ Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim düzeyi	N	Sıralar ortalaması	X ²	Sd	p
ÇİYDÖ	İlkokul	6	32,17	3,651	4	0,455
	Ortaokul	4	63,63			
	Lise	22	49,93			
	Lisans	59	51,53			
	Lisansüstü	11	56,50			
C-19 KÖ	İlkokul	6	72,83	8,605	4	0,072
	Ortaokul	4	79,50			
	Lise	22	47,95			
	Lisans	59	49,60			
	Lisansüstü	11	41,45			

Tablo 8 incelendiğinde baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin ÇİYDÖ ve C-19 KÖ puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>.05$) gözlenmektedir. Bu sonuç açısından bakıldığında baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korku düzeylerinin benzer olduğu, baba eğitim düzeyinin yaşam doymu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi “BİLSEM’den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumları ile COVID-19 korkuları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” olarak belirlenmiştir. BİLSEM’den yararlanan ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ ile C-19 KÖ puanlarına ilişkin betimsel istatistikler ve ölçekler arasındaki ilişkiler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Özel Yetenekli Öğrencilerinde ÇİYDÖ ile C-19 KÖ İlişkisi

Ölçekler	\bar{X}	SS	1	2
1.ÇİYDÖ	18,97	4,47	1	
2.C-19 KÖ	14,03	5,61	-.54**	1

** $p<.01$; * $p<.05$; $N=103$;

Ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeyleri arasında negatif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=-0,54$, $p<.05$); olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi arttıkça yaşam doyumlarının azaldığı söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre BİLSEM'den yararlanan özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin ÇİYDÖ puanları arasında cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre erkek ve kız özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumlarının benzer olduğu, cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Özel yetenekli öğrencilere yönelik bazı araştırmalar (Akkan, 2010; Koçak ve İçmenoğlu, 2012; Oğurlu, Birben, Öpengin ve Yalın, 2016) ile normal gelişim gösteren öğrencilere yönelik araştırmalarda (Casas vd., 2007; Gilman ve Huebner, 2006; Gün ve Bayraktar, 2008; Huebner, Drane ve Valois, 2000; İkiz ve Kırtıl Görmez, 2010; Willroth, Atherton ve Robins, 2021) benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bazı araştırmalarda kız öğrencilerin (Chen, Fan, Cheung ve Wu, 2018; Çam ve Artar, 2014; Fouladchang, Kohgard ve Salah, 2010; Leto, Petrenko ve Slobodskaya, 2019; Xu vd., 2022); bazı araştırmalarda ise erkek öğrencilerinin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bergold, Wirthwein, Rost ve Steinmayr, 2015; Kim, Moon, Yoo ve Nam, 2020; Yam ve Kumcağız, 2020; Yoo, Kahng ve Kim, 2017). Araştırma sonuçlarına dayalı olarak yaşam doyumunun cinsiyete göre kararlı olmayan farklı sonuçlar ortaya koyduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre özel yetenekli kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha yoğun COVID-19 korkusu yaşadıkları söylenebilir. Özel yetenek sınavlarına giren öğrencilere yönelik bir araştırmada da, benzer şekilde cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde etkili olmadığı, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları belirlenmiştir (Aksoy ve Atılgan, 2021). Valadez vd. (2020)'in COVID-19 salgın sürecinde üst düzey yeteneğe sahip çocuk ve ergenlerin karantinaya alınmalarına karşı duygularını inceleyen karma çalışmada, kız çocuklarının endişe düzeyi erkek çocuklarına oranla daha yüksek bulunmuştur. COVID-19 sürecinde alınan tedbirler ve uygulanan izolasyon sürecinde çocukların okul yaşantısından ve akran etkileşiminden ayrı kalmalarının çocukların sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimleri üzerinde doğrudan risk oluşturduğu belirlenmiştir (Di Giorgio, Di Riso, Mioni ve Cellini, 2021). COVID-19 pandemisinde, okulların kapalı olması ve kısıtlamalar nedeniyle yeterli akran etkileşiminin sağlanamaması, salgının hızla yayılması, aile ve yakın çevre ile sosyal etkileşimin sınırlanması, medyada hızla yayılan ölüm haberleri gibi olumsuz durumlar yaşandı. Bu olumsuz durumlardan BİLSEM'den yararlanan kız öğrencilerin daha fazla etkilendiği, bunun sonucunda öğrencilerde covid 19 korkusunun arttığı çıkarımı yapılabilir.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeylerinin özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumunu puanları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Sınıf seviyesine göre özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumlarının benzer olduğu, sınıf seviyesinin yaşam doyumunu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Çıkrıkci (2012), tarafından yapılan araştırmada ise araştırma bulgularının aksine sınıf düzeyinin özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. İlgili araştırmada neredeyse tüm sınıf düzeyleri arasında yaşam doyumunu farklılıkları belirlenmiştir. Bu farklılığın kaynağı olarak öğrenci grubunun lise olması, lise öğrencilerinin, kişilik ve gelişim özellikleri bakımından kritik bir dönemde bulunmaları, öğrenciler arası bireysel farklılıklar olması gibi faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Benzer şekilde normal gelişim gösteren öğrencilere yönelik bazı araştırmalarda da, sınıf seviyesinin yaşam doyumunu üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir (Çam ve Artar, 2014). Bazı araştırmalarda ise öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşam doyumları arasında anlamlı farklılık olduğu, bu farklılığın daha alt sınıflardaki öğrenciler lehine olduğu belirlenmiştir (Chen, Cai, He ve Fan, 2020; Gierczyk vd., 2022; Yam ve Kumcağız, 2020).

Araştırma sonuçlarına göre sınıf düzeyine göre özel yetenekli öğrencilerin C-19 KÖ puanları arasında yedinci ve beşinci sınıflar arasında, 5.sınıf öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf seviyesi düşük olan öğrencilerin salgından daha fazla etkilendikleri ve 7.sınıflara nazaran daha fazla COVID-19'dan korktukları söylenebilir. Bu durumun nedeni olarak, yapılan araştırmalarda küçük yaşlardaki çocukların bilişsel gelişimlerinin devam etmesi ve kişisel bağımsızlıklarının tam olarak sağlanamaması nedeniyle, daha fazla korku yaşadıklarına yönelik bulgular elde edilmiştir (Kushnir, Gothelf ve Sadeh, 2014; Suchman ve Luthar, 2000). Martínez-Lorca ve arkadaşları tarafından (2020) yapılan araştırmada, birinci sınıf öğrencilerinin ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek COVID-19 korkusu yaşadıkları belirlenmiştir. Bazı araştırmalarda ise öğrencilerin yaşı ile COVID-19 korkusu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Gritsenko vd., 2021; Günaydin, 2021).

Araştırma sonuçları incelendiğinde kardeş sayısının özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ ve C-19 KÖ puanları üzerinde etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç açısından bakıldığında kardeş sayısına göre öğrencilerin yaşam doyumları ve COVID-19 korkularının benzer olduğu, öğrencilerin kardeş sayısının yaşam doyumunu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Ortaokul öğrencilerinin yaşam doyumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bazı araştırmalarda, araştırma sonucuna benzer şekilde, tek çocuk veya birden çok kardeşi olmanın yaşam doyumunu etkilemediği belirlenmiştir (Altınok, 2021; Balaban, 2015; Cavga, 2019; Çivitçi, 2009; Yazıcı-Çelebi ve Çelebi, 2018). Yapılan araştırmalarda kardeş sayısının COVID-19 sürecinde psikolojik sağlamlığı etkilemediği (Kimter, 2020); bununla birlikte kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin belirsizlikle baş etmede daha başarılı oldukları ve belirsizliğe tahammüllerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Ersöz, Ersöz ve Konuşkan, 2016).

Araştırma sonuçları incelendiğinde ailede doğum sırasının özel yetenekli öğrencilerin ÇİYDÖ ve C-19 KÖ puanları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir. Buna göre, ailede doğum sırasına göre öğrencilerin yaşam doyumları ve COVID-19 korkularının benzer olduğu, öğrencilerin ailede doğum sırasının yaşam doyumunu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Benzer şekilde bazı araştırmalarda da, doğum sırasının özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumunu üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir (Akkan, 2010; Koçak ve İçmenoğlu, 2012).

Araştırma sonuçları incelendiğinde, anne eğitim durumunun özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumunu puanları üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmektedir. Bu sonuç açısından anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin yaşam doyumlarının benzer olduğu, anne eğitim düzeyinin yaşam doyumunu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Çivitçi (2009) tarafından ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yaşam doyumunun incelendiği araştırmada anne baba eğitim durumu aile doyumunda anlamlı bir fark oluştururken, yaşam doyumunda anlamlı bir fark oluşturmadığı gözlenmiştir. Benzer şekilde bazı araştırmalarda da anne eğitim durumunun öğrencilerin yaşam doyumları üzerinde etkili olmadığı (Akkan, 2010; İşleyen, 2021; Kırtıl, 2009; Toprak, 2014), Ergin ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada ise (Ergin vd., 2011), araştırma bulgularımızın aksine anne eğitim durumunun öğrencilerin yaşam doyumunu üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Annenin eğitim durumu arttıkça, annede bilgi düzeyi ve farkındalığın artması, annenin çocukla daha nitelikli zaman geçirmesi, meslek sahibi olması nedeniyle ekonomik kazancının artması, sahip olduğu yeterlikler nedeniyle çocuğun akademik ve sosyal gelişimini desteklemesi gibi faktörlerin bu durum üzerinde etkili olduğu çıkarımını yapmak muhtemeldir.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde anne eğitim düzeyinin özel yetenekli öğrencilerin COVID-19 korkusu puanları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Buna göre anne eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin salgından daha fazla etkilendikleri ve anne eğitim düzeyi yüksek öğrencilere nazaran daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları söylenebilir. Özellikle salgın sürecinde annenin eğitim düzeyinin yüksek olmasının ev içi ilişkileri düzenleme ve yönetmede, çocuk kaynaklı sorunları çözme stratejileri geliştirmede etkili olduğu belirlenmiştir (Uzun, Karaca ve Metin, 2021). Bununla birlikte anne eğitim düzeyi yüksek olan annelerin bilgi ve farkındalık düzeylerinin daha yüksek olması nedeniyle bu süreçte çocuklarına daha iyi rehberlik yaptıkları söylenebilir. Kurt (2021) tarafından yapılan araştırmada anne çocuk iletişiminin niteliğinin COVID-19 korkusunu azaltmada etkili olduğu belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyi ailelerin sosyoekonomik gelişmişlerini etkileyen önemli değişkenler arasında sayılabilir. Annenin eğitim düzeyi ve statüsü arttıkça, bilgi ve kültür seviyesindeki artış nedeniyle öğrencinin akademik, sosyal ve duygusal gelişimine daha fazla katkı sağlaması muhtemeldir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin yaşam doyumunu ve COVID-19 korkusu puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç açısından bakıldığında baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korku düzeylerinin benzer olduğu, baba eğitim düzeyinin yaşam doyumunu ve COVID-19 korkusu üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir. Benzer şekilde bazı araştırmalarda da baba eğitim durumunun öğrencilerin yaşam doyumları üzerinde etkili olmadığı belirlenmiştir (Akkan, 2010; İşleyen, 2021; Kırtıl, 2009; Toprak, 2014). Araştırmada öğrencilerin COVID-19 korkusu puanları arasında anne ve baba eğitim durumuna göre farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Salgın döneminde ebeveynlerin evde çocuklarla daha fazla vakit geçirmeleri, çocukları ile daha fazla etkileşim ve deneyimde bulunmaları, çocuklarının bazı özelliklerini yakından tanıma fırsatı sağlamıştır (Toran vd., 2021). Salgın sürecinin uzaması ve sürece ilişkin belirsizlik nedeniyle aile etkileşiminin niteliğinde zamanla azalmalar olmuştur (Bozkus-Genc ve Sani-Bozkurt, 2022). Karantina döneminde evde geçirilen zamanlarda ebeveynlik sürecinin daha çok

anne merkezli olması, babanın evdeki etkinlik ve ortak deneyimlere çok fazla katılamaması (Başaran ve Aksoy, 2020) gibi durumların da bu sonuç üzerinde etkili olduğu çıkarımını yapmak mümkündür. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korkusu düzeyleri arasında negatif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi arttıkça yaşam doyumlarının azaldığı söylenebilir. Benzer şekilde bazı araştırmalarda COVID-19 korkusu ve yaşam doyumu arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir (Dymecka, Gerymski ve Machnik-Czerwik, 2021; Dymecka, Gerymski ve Machnik-Czerwik, 2022; Özmen, Özkan, Özer ve Yanardağ, 2021; Peker, Cengiz ve Yıldız, 2021; Satıcı, Göcet-Tekin, Deniz ve Satıcı, 2021). Yetişkin bireylere yönelik yapılan bir araştırmada ise COVID-19 korkusu ve yaşam doyumu arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir (Mavi ve Yeşil, 2021). COVID-19 salgını nedeniyle uygulanan kısıtlamaların ergenlerin yaşam doyumunda düşüşe neden olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Von Soest vd., 2020). Salgın koşulları, ölümler nedeniyle artan korku, kaygı, karantina şartları nedeniyle sosyal ve duygusal iletişimin azalması, salgın sürecine ilişkin belirsizlik gibi durumların da bu sonuçları etkilediği söylenebilir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre, özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumu ve COVID-19 korkuları arasında ele alınan değişkenler bağlamında cinsiyet, sınıf düzeyi ve anne eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, COVID-19 korkusunun yaşam doyumunu olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak, öğrenci ve ailelerde COVID-19 korkusunu azaltmaya yönelik, öğrenci ve ailelere psikolojik sağlamlık, krizle baş etme yöntemleri ve aile içi iletişim, ebeveyn iletişimi konularında sosyal destekler sağlanabilir. Bununla birlikte alt sınıf ve küçük yaş grubu öğrencilerde COVID-19 korkusunun daha yoğun yaşandığı dikkate alınarak, küçük yaş grubu öğrencilere yönelik, COVID-19 veya benzer salgınlardan korunma yolları, korku ve kaygıyla baş etme, salgına yönelik alınacak önlemler gibi konularda bilgilendirmeler yapılarak farkındalıklarının geliştirilmesi, böylece korku düzeylerinin azaltılması sağlanabilir. Salgının psikoloji etkilerini azaltmaya yönelik psikolojik destek programları, bilgilendirme broşürleri, animasyonlar hazırlanabilir.

Sınırlılıklar

COVID-19 sürecinde BİLSEM’den yararlanan ortaokul düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumları ile COVID-19 korku düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma sonuçları aşağıdaki sınırlılıklar dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Araştırmada nicel yöntem ve nicel veri toplama araçları ile birlikte, nitel yöntem ve veri toplama araçlarının kullanılmaması, dolayısıyla araştırmada yöntem ve araştırmada veri çeşitliliğinin sağlanamaması araştırmanın birinci sınırlılığıdır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin özel yetenekli olması ve pandemi koşulları nedeniyle çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin azlığı ikinci bir sınırlılıktır. Öğrenci sayısının azlığı nedeniyle verilerin normal dağılım göstermemesi ve analizlerde parametrik testlerin kullanılmaması üçüncü bir sınırlılıktır.

Kaynakça

- Aboud, Y. (2021). Challenges to gifted education in the Covid-19 pandemic about online learning in Saudi Arabia from the perspective of gifted students and parents. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 8(1), 11-21.
- Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., ve Pakpour, A. H. (2020). The fear of COVID-19 scale: development and initial validation. *International journal of mental health and addiction*, 20, 1537–1545. DOI:10.1007/s11469-020-00270-8
- Akarsu, F. (2001). *Yetişemediğimiz Çocuklar: Üstün yetenekli çocuklar ve sorunlar*. Ankara: Eduser Yayınları.
- Akat, M. ve Karataş, K. (2020). Psychological effects of COVID-19 Pandemic on society and its reflections on education. *Turkish Studies*, 15(4), 1-13. DOI: 10.7827/TurkishStudies.44336

- Akkan, E. (2010). Orta öğretimdeki üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordama gücü (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Tokat.
- Aksoy, C. ve Atılgan, D. (2021). COVID-19 korkusu ve yaşam doyum: özel yetenek giriş sınavlarına katılan öğrenciler örneklemini. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 40-50. DOI: 10.38021/asbid.887323
- Albertova, S. M. ve Bolekova, V. (2022). Relationships between Life satisfaction, happiness and meaning in life in pregnancy during COVID-19 pandemic. *Journal of Happiness and Health*, 2(2), 87-97.
- Altay, D. ve Ekşi, H. (2018, Ekim). *Çocuklar için yaşam doyumunu ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. 5. Uluslararası Eğitim Bilimleri Sempozyumu'nda sunulan tam metin bildiri (ss. 354-362), İstanbul, Türkiye.
- Altınok, M. (2021). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 262-291.
- Anālayo, B. (2020). Somatics of early Buddhist mindfulness and how to face anxiety. *Mindfulness*, 11(6), 1520-1526.
- Balaban, E. (2015). Çocuk destek merkezlerinde kalan 12-18 yaş arasındaki ergenlerin stresle başa çıkma tarzlarının yalnızlık ve yaşam doyumunu değişkenleri ile ilişkilerinin incelenmesi (gücü (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Başaran, M. ve Aksoy, A. B. (2020). Parents' views on the family lives in the Corona-virus (Covid-19) outbreak process. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 668-678.
- Bergold, S., Wirthwein, L., Rost, D. H. ve Steinmayr, R. (2015). Are gifted adolescents more satisfied with their lives than their non-gifted peers?. *Frontiers in Psychology*, 6, 1-10. DOI: 10.3389/fpsyg.2015.01623
- Bilgili, A. E. (2000). Üstün yetenekli çocukların eğitimi sorunu-Sosyal sorumluluk yaklaşımı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (12), 59-74.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z. ve Aşkın, R. (2020). Covid-19 pandemisi: psikolojik etkileri ve terapötik müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (37), 304-318.
- Bozkus-Genc, G. ve Sani-Bozkurt, S. (2022). How parents of children with autism spectrum disorder experience the COVID-19 pandemic: Perspectives and insights on the new normal. *Research in Developmental Disabilities*, 124, 104200. DOI: 10.1016/j.ridd.2022.104200
- Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, 1, 62-79.
- Caner, A. (2016). Happiness and life satisfaction in Turkey in recent years. *Social Indicators Research*, 127(1), 361-399.
- Casas, F., Figuer, C., González, M., Malo, S., Alsinet, C. ve Subarroca, S. (2007). The well-being of 12- to 16-year-old adolescents and their parents: Results from 1999 to 2003 Spanish samples. *Social Indicators Research*, 83(1), 87-115.
- Cavga, Z. (2019). Lise öğrencilerinde aile yaşam doyumunu ile psikolojik dayanıklılık ve sosyal medya kullanım bozukluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Chen, X., Cai, Z., He, J. ve Fan, X. (2020). Gender differences in life satisfaction among children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Happiness Studies*, 21(6), 2279-2307.
- Chen, X., Fan, X., Cheung, H. Y. ve Wu, J. (2018). The subjective well-being of academically gifted students in the Chinese cultural context. *School Psychology International*, 39(3), 291-311.
- Çam, Z. ve Artar, M. (2014). Ergenlikte yaşam doyumunu: okul türleri bağlamında bir inceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 23-46.
- Çıkrıkçı, Ö. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin bilişötesi farkındalık düzeyleri ile öz yeterlik algılarının yaşam doyumunu yordama gücü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Çivitçi, A. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaşam doyumunu: bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 29-52.
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262. DOI:10.17755/esosder.75955

- Di Giorgio, E., Di Riso, D., Mioni, G. ve Cellini, N. (2021). The interplay between mothers' and children behavioral and psychological factors during COVID-19: An Italian study. *European child & adolescent psychiatry*, 30, 1401-1412. DOI: 10.1007/s00787-020-01631-3
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Dost, M. T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (22), 132-143.
- Dymecka, J., Gerymski, R. ve Machnik-Czerwik, A. (2021). Fear of COVID-19 as a buffer in the relationship between perceived stress and life satisfaction in the Polish population at the beginning of the global pandemic. *Health Psychology Report*, 9(2), 149-159.
- Dymecka, J., Gerymski, R. ve Machnik-Czerwik, A. (2022). How does stress affect life satisfaction during the COVID-19 pandemic? Moderated mediation analysis of sense of coherence and fear of coronavirus. *Psychology, Health & Medicine*, 27(1), 280-288.
- Erdoğan, Y., Koçoğlu, F. & Sevim, C. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde anksiyete ile umutsuzluk düzeylerinin psikososyal ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(1), 24-37. DOI: 10.5505/kpd.2020.35403
- Ergin, A., Hatipoğlu, C., Bozkurt, A. İ., Bostancı, M., Atak, B. M., Kısaoğlu, S., ... ve Karasu, E. (2011). Tıp fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu ve öz-bakım gücü düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (3), 144-151.
- Ersöz, F., Ersöz, T. ve Konuşkan, Ö. (2016). Belirsizlikle başa çıkmada etkili olan kriterlerin araştırılması: Bir üniversite uygulaması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 215-232.
- Fouladchang, M., Kohgard, A. ve Salah, V. (2010). A study of psychological health among students of gifted and nongifted high schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1220-1225.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. NY: The McGraw-Hill Companies.
- Gadermann, A. M., Guhn, M. ve Zumbo, B. D. (2011). Investigating the substantive aspect of construct validity for the satisfaction with life scale adapted for children: A focus on cognitive processes. *Social Indicators Research*, 100(1), 37-60. DOI:10.1007/s11205-010-9603-x.
- Gierczyk, M., Charzyńska, E., Dobosz, D., Hetmańczyk, H. ve Jarosz, E. (2022). Subjective well-being of primary and secondary school students during the COVID-19 pandemic: A latent profile analysis. *Child indicators research*, 1-26.
- Gilman, R. ve Huebner, E. S. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of youth and adolescence*, 35(3), 293-301.
- Gritsenko, V., Skugarevsky, O., Konstantinov, V., Khamenka, N., Marinova, T., Reznik, A. ve Isralowitz, R. (2021). COVID 19 fear, stress, anxiety, and substance use among Russian and Belarusian university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(6), 2362-2368.
- Gün, Z. ve Bayraktar, F. (2008). Türkiye'de iç göçün ergenlerin uyumundaki rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(2), 167-176.
- Günaydın, H. D. (2021). Üniversite öğrencilerinin sosyal problem çözme, COVID-19 korkusu ve akademik motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2) , 271-290.
- Haleem, A., Javaid, M. ve Vaishya, R. (2020). Effects of COVID-19 pandemic in daily life. *Current medicine research and practice*, 10(2), 78-79. DOI: 10.1016/j.cmrp.2020.03.011
- Hofer, J., Busch, H. ve Kiessling, F. (2008). Individual pathways to life satisfaction: The significance of traits and motives. *Journal of Happiness Studies*, 9, 503-520.
- Huebner, E. S., Drane, W. ve Valois, R. F. (2000). Levels and demographic correlates of adolescent life satisfaction reports. *School Psychology International*, 21(3), 281-292.
- Huebner, E. S., Suldo, S. M. ve Gilman, R. (2006). *Life satisfaction*. In G. Bear & K. Minke (Eds.), *Children's needs III: development, prevention, and correction* (pp. 357-368). Bethesda: NASP
- İkiz, F. E. ve Kırtıl Gormez, S. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde duygusal zeka ve yaşam doyumunun incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 3-12.

- İşleyen, H. M. (2021). Üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ, belirsizliğe tahammülsüzlük ve yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul
- Katanani, H. (2020). Life satisfaction for gifted adults: Its relation to gender, age, religiosity, and income. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 8(4), 1631-1644.
- Kaya, F. ve Islekeller-Bozca, A. (2022). Experiences of gifted students during the COVID-19 pandemic in Turkey. *Gifted Education International*, 38(1), 25-52.
- Kırtıl, S. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Kim, H., Moon, H., Yoo, J. P. ve Nam, E. (2020). How do time use and social relationships affect the life satisfaction trajectory of Korean adolescents? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-12. DOI: 10.3390/ijerph17051532.
- Kimter, N. (2020). Covid-19 Günlerinde Bireylerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, Milli Mücadele'nin 100. Yılı Özel Sayısı*, 574-605. DOI: 10.21733/ibad.805481.
- Koçak, R. ve İçmenoğlu, E. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordayıcı rolü. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(37), 73-85.
- Kurt, Ş. H. (2021). Pandemi sürecinde annelerin koronavirüs hastalığı korkusu ve anne-çocuk iletişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(1), 245-256.
- Kushnir, J., Gothelf, D. ve Sadeh, A. (2014). Nighttime fears of preschool children: A potential disposition marker for anxiety?. *Comprehensive Psychiatry*, 55(2), 336-341.
- Leto, I. V., Petrenko, E. N. ve Slobodskaya, H. R. (2019). Life satisfaction in Russian primary schoolchildren: Links with personality and family environment. *Journal of Happiness Studies*, 20, 1893–1912. DOI:10.1007/s10902-018-0036-6.
- Levent, F. (2011). Üstün yeteneklilerin eğitime yönelik görüş ve politikaların incelenmesi. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Martínez-Lorca, M., Martínez-Lorca, A., Criado-Álvarez, J. J., Armesilla, M. D. C. ve Latorre, y J. M. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Validation in Spanish university students. *Psychiatry Research*, 1-6. DOI:10.1016/j.psychres.2020.11335
- Mavi, Y. ve Yeşil, S. (2021). Covid-19 Korkusu'nun duygusal emek, çalışan performansı, iş tatmini, yaşam doyumu üzerine etkisi: bir alan araştırması. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 16 (63), 1078-1104. DOI: 10.19168/jyasar.908383
- MEB (2019). *MEB Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*.https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27014859_bilsemynerge.pdf adresinden 31.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2020). Eğitim Bilişim Ağı (EBA). <https://www.eba.gov.tr/> adresinden 31.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2022). Bilim Ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_12/30144032_2021-2022_YILI_BILIM_VE_SANAT_MERKEZLERI_OGRENCI_TANILAMA_VE_YERLESTIRME_KILAVUZU.pdf 31.05.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Meiyi, Z. ve Liu, Y. (2022) Impact of fear of COVID-19 on students' performance, moderating role of mindfulness: HSK students' perception-based view. *Front. Frontiers in Public Health*, 10, 967125. doi: 10.3389/fpubh.2022.967125.
- Muyor-Rodríguez, J., Caravaca-Sánchez, F. ve Fernández-Prados, J. S. (2021). COVID-19 fear, resilience, social support, anxiety, and suicide among college students in Spain. *International journal of environmental research and public health*, 18(15), 8156.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J. ve Tobin, S. S. (1961). Themeasurement of life satisfaction. *Journal of gerontology*, 16, 134-143. DOI: 10.1037/a0016777.
- Oğurlu, Ü., Birben, F. Y., Öpengin, E. ve Yalın, H. S. (2016). Üstün zekâlı ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumu ilişkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 161-184.

- Özmen, S., Özkan, O., Özer, Ö. ve Yanardağ, M. Z. (2021). Investigation of COVID-19 fear, well-being and life satisfaction in Turkish society. *Social work in public health, 36*(2), 164-177. DOI: 10.1080/19371918.2021.1877589.
- Pavot, W. ve Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment, 5* (2), 164–72.
- Pavot, W. ve Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The journal of positive psychology, 3*(2), 137-152.
- Peker, A., Cengiz, S. ve Yıldız, M. N. (2021). Yaşam doyumu ve öznel zindeliğin COVID-19 korkusu ile problemlili internet kullanımı arasındaki aracılık ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi, 24*(2), 199-206.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B. ve Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General Psychiatry, 1-3*. DOI: 10.1136/gpsych-2020-100213
- Reimers, F., Schleicher, A., Saavedra, J. ve Tuominen, S. (2020). Supporting the continuation of teaching and learning during the COVID-19 Pandemic. *Oecd, 1*(1), 1-38.
- Reznik, A., Gritsenko, V., Konstantinov, V., Khamenka, N. ve Isralowitz, R. (2021). COVID-19 fear in Eastern Europe: validation of the fear of COVID-19 scale. *International journal of mental health and addiction, 19*(5), 1903-1908.
- Rodriguez-Hidalgo, A.J., Pantaleon, Y., Dios, I. ve Falla, D. (2020). Fear of COVID-19, stress and anxiety in university undergraduate students: a predictive model for depression. *Frontiers in Public Health, 11*, 591797 <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.591797>.
- Satici, B., Gocet-Tekin, E., Deniz, M. ve Satici, S. A. (2021). Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its association with psychological distress and life satisfaction in Turkey. *International journal of mental health and addiction, 19*(6), 1980-1988. DOI:10.1007/s11469-020-00294-0
- Sepulveda-Escobar, P. ve Morrison, A. (2020). Online teaching placement during the COVID-19 pandemic in Chile: challenges and opportunities. *European Journal of Teacher Education, 43*(4), 587-607.
- Serafini, G., Parmigiani, B., Amerio, A., Aguglia, A., Sher, L. ve Amore, M. (2020). The psychological impact of COVID-19 on the mental health in the general population. *QJM: An International Journal of Medicine, 113*(8): 531–537.
- Singh, J. ve Singh, J. (2020). COVID-19 and its impact on society. *Electronic Research Journal of Social Sciences and Humanities, 2*(1), 168-172.
- Spinelli, A. ve Pellino, G. (2020). COVID-19 pandemic: perspectives on an unfolding crisis. *Journal of British Surgery, 107*(7), 785-787. DOI: 10.1002/bjs.11627.
- Suchman, N. E. ve Luthar, S. S. (2000). Maternal addiction, child maladjustment and socio-demographic risks: implications for parenting behaviors. *Addiction, 95*(9), 1417-1428.
- Şahin, M. (2019). Korku, kaygı ve kaygı (anksiyete) bozuklukları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6*(10), 117-135.
- Şimşek, N., Selvi, Y., İzgi, N. G. ve Albayrak, E. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde çocuklarda salgın algısı ve anksiyete. *Journal Of International Social Research, 14*(80), 192-205.
- Toprak, H. (2014). Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlık ve psikolojik ihtiyaç doyumu (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Toran, M., Sak, R., Xu, Y., Şahin-Sak, İ. T. ve Yu, Y. (2021). Parents and children during the COVID-19 quarantine process: Experiences from Turkey and China. *Journal of Early Childhood Research, 19*(1), 21-39.
- Uzun, H., Karaca, N. H. ve Metin, S. (2021). Assessment of parent–child relationship in COVID-19 pandemic. *Children & Youth Services Review, 120*, 1–11. DOI: 10.1016/j.childyouth.2020.105748
- Valadez, M. D. L. D., Lopez-Aymes, G., Ruvalcaba, N. A., Flores, F., Ortiz, G., Rodriguez, C., ve Borges, A. (2020). Emotions and reactions to the confinement by COVID-19 of children and adolescents with high abilities and community samples: A mixed methods research study. *Frontiers in Psychology, 11*. DOI:10.3389/fpsyg.2020.585587

- Von Soest, T., Bakken, T., Pedersen, A., Sletten, W. ve Aaboen, M. (2020). Life satisfaction among adolescents before and during the COVID-19 pandemic. *Tidsskr Nor Laegeforen* 140(10). DOI: 10.4045/tidsskr.20.0437.
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S. ve Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International journal of environmental research and public health*, 17(5), 1729. DOI: 10.3390/ijerph17051729.
- Williamson, B., Eynon, R. ve Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 107-114. DOI: 10.1080/17439884.2020.1761641
- Willroth, E. C., Atherton, O. E. ve Robins, R. W. (2021). Life satisfaction trajectories during adolescence and the transition to young adulthood: Findings from a longitudinal study of Mexican-origin youth. *Journal of Personality and Social Psychology*, 120, 192-205. DOI:10.1037/pspp0000294
- Wilson, O. W., Holland, K. E., Elliott, L. D., Duffey, M. ve Bopp, M. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on US college students' physical activity and mental health. *Journal of Physical Activity and Health*, 18(3), 272-278.
- World Health Organization (WHO, 2020). Q & As on COVID-19 and related health topics, Retrieved February 14, 2023, from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-andanswers-hub>
- Xu, X., Nie, Q., Liu, W., Huebner, E. S. ve Tian, L. (2022). Children's life satisfaction: Developmental trajectories and environmental and personality predictors. *Journal of Happiness Studies*, 1-22. DOI: 10.1007/s10902-022-00499-1
- Yam, F. C. ve Kumcağız, H. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Okul Doyumu İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki: Umudun Aracı Rolünün İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2113-2130.
- Yazıcı-Çelebi, G. ve Çelebi, B. (2018). Lise öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, 2 (2), 1-15.
- Yoo, C., Kahng, S. K. ve Kim, H. (2017). The trajectory of life satisfaction and its associated factors among adolescents in South Korea. *Asia Pacific Journal of Social Work and Development*, 27(1), 1-12. <https://doi.org/10.1080/02185385.2016.1261732>.

*Bu makaleye yazarlar eşit oranda katkı sağladıklarını beyan ederler.

*Araştırmada Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı (Tarih: 24.02.2022, karar no: 2022/61), etik kurul onayından sonra ise Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni (Tarih/Sayı: 28.03.2022/E-70004082-604.02-46566965) alınmıştır.